

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE



Pedagógiai Programja

2025

„Mi a gyermek szeretettel nem elégszünk meg. Hirdetjük, hogy szeresd
és ismerd meg a gyermeket, Ismerd meg, hogy igazabban szerethessed,
hogy mélyebben védelmezhessed s jobban nevelhessed!

(Nagy László)

1. BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai- és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az óvodai nevelésünk során, a pedagógiai alapelveink szerint, a gyermeknek, mint fejlődő személyiségnek szeretetteljes gondoskodást és különleges védelmet biztosítunk. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére, az emberi jogok tiszteletben tartásával, óvodánkban minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben. A társadalom által megfogalmazott elvárások a gyermek harmonikus fejlődése érdekében szakmailag összehangolt nevelést kíván családtól és óvodától egyaránt.

Pedagógiai programunkkal igyekszünk választ adni minden olyan kérdésre, amely elősegítheti gyermekeink jövőépítését, személyiségük fejlődését, eredményes előmenetelüket.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell. Feladatunknak tekintjük, a természetben történő élményszerzés biztosítását, aktív tevékenységek által, ezzel segítve a kreativitásuk szárnyalását. Hagyományaink aktív megélését, nemzeti identitástudatuk erősítését, a gyökerekre alapozzuk. Tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségét, családja világnézetét, értékrendjét.

Fontos értékeink:

Maximálisan igyekszünk megvalósítani, azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, érzelmi, szociális és testi fejlettséghez. A családok bevonásával tesszük élménydússá, az egészségnevelési, környezeti nevelési, hagyományokra épülő, programokat, tevékenységeket. Az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív- pedagógiai törekvések.

2. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Az intézmény jogállása

<u>A köznevelési intézmény neve:</u>	Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde
<u>Székhelye:</u>	5081 Szajol, Szent István király út 70.
<u>Feladat ellátási helye:</u>	5081 Szajol, Szent István király út 70.
<u>OM azonosítója:</u>	201969
<u>Illetékességi és működési köre:</u>	Szajol község közigazgatási területe
<u>Alapító:</u>	Szajol Községi Önkormányzat Képviselő –testülete
<u>Címe:</u>	5081 Szajol, Rózsák tere 1.
<u>Az intézmény fenntartója:</u>	Szajol Község Önkormányzata Képviselő-testülete
<u>Címe:</u>	5081 Szajol, Rózsák tere 1.
<u>Jogszabályban meghatározott közfeladata:</u>	óvodai nevelés
<u>Az intézmény típusa:</u>	óvoda-bölcsőde
<u>Gazdálkodása:</u>	önállóan működő költségvetési szerv

3. Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről - Meghatározza a köznevelési intézmények működésének kereteit, a dokumentumokra vonatkozó kötelezettségeket. (továbbiakban: Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról - Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szól, és egy kulcsfontosságú jogszabály, amely meghatározza a magyarországi óvodai nevelés szakmai alapelveit, céljait és tartalmi kereteit. Ez a rendelet a köznevelési törvény (a 2011. évi CXC. törvény) alapján készült, és kötelező érvényű minden köznevelési intézmény, így minden állami, önkormányzati, egyházi és magánóvoda számára.
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról - A rendelet a köznevelési törvény gyakorlati végrehajtásának szabályait tartalmazza. Részletesen szabályozza az állami és önkormányzati fenntartású intézmények működésének kereteit, az intézményvezetők jogkörét, az alkalmazottak jogviszonyára vonatkozó szabályokat, valamint az intézmények finanszírozását. Kitér többek között az óvodák és iskolák működési rendjére, gazdálkodására, a tanügyi nyilvántartások vezetésére, valamint a fenntartói ellenőrzés rendjére is.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - Részletezi az óvodák alapidokumentumaira, működésére, névhasználatára és belső szabályozására vonatkozó követelményeket.
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről - a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról - A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét. Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életpályamodell kialakítása.
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról - A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életpályájáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza. Pontosítja a jogszabály

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról - Ez a törvény szabályozza a gyermekek védelméhez kapcsolódó állami és önkormányzati feladatokat, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásokat, valamint a gyámügyi rendszert. Célja a gyermekek testi, lelki, erkölcsi fejlődésének elősegítése és védelme.
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról - Ez a törvény biztosítja a fogyatékos emberek emberi méltóságát, jogaik érvényesítését és társadalmi esélyegyenlőségét. Előírja az akadálymentesítés, a hozzáférhetőség és az önálló életvitel támogatásának kötelezettségét.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról - Ez a törvény tiltja a diszkriminációt bármilyen okból (pl. nem, kor, származás, fogyatékoság), és előírja az egyenlő bánásmód követelményét minden közszolgáltatás, foglalkoztatás és oktatás területén.
- 5/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről - Ez a rendelet meghatározza a pedagógiai szakszolgálati intézmények működésének szabályait, mint például a nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő foglalkozások, korai fejlesztés és gondozás kereteit.
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

4.Intézményünk bemutatása

Szajol község a Tisza bal partján Szolnoktól 10 km távolságra a 4. számú főközlekedési út mellett fekszik. A 4-es számú főközlekedési útvonal teljes egészében ketté szeli a települést. 2023.évi statisztikai adatok alapján a lakosság száma 3884 fő, területe 3697 hektár 2153 m². Forgalmas vasúti csomópont.

Oklevelekben történő említése 1261-ben fordult elő először. 1693-ban lakott helyként említik, községünk első telepesei ekkor jelentek meg.

1893-ban új fejezet kezdődött Szajol oktatástörténetében. Kovacsóczy István egri prépost – kanonok pénzbeli adománya révén megépült egy újabb iskolaépület, amely egy iskolai tantermet és a kiseddóvó számára egy termet, plusz tanítói és óvónői szolgálati lakást foglalt magába.

A Fő út 22. szám alatti épületben Napközi Otthonos Óvodaként 2012 augusztusáig két óvodai csoportszobában folyt óvodai nevelés.

Jelenlegi helyzetkép:

A Szent István király út 70. szám alatt egyszintes óvodaépület található, melyet 1975-ben adtak át.

A Szajoli Tiszavirág Óvoda korábban a Kölcsey Ferenc Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda intézmény egységeként működött, mint Közös Igazgatású Közoktatási Intézmény 2012.december 31 napjáig.

Óvodás csoportjaink száma: 4

Az elmúlt időszakban az óvodaépület állagának minősége elfogadható volt, de épületgépészeti elavultsága miatt az intézmény korszerűsítésének szükségessége elkerülhetetlenné vált.

Nagy örömeinkre szolgált, amikor pályázat útján, 2020 májusában intézményünk épülete egy tornaszoba megépítésével bővült. Óvodás gyermekeink már ebben a nevelési évben birtokba is vehették mozgásfejlesztés céljából az újonnan megépült tornaszobai helyiséget.

A megelőző időszakban felújításra került a teljes tetőszerkezet, a fűtés és vízvezeték rendszer.

A megújuló energia hasznosítására, használati meleg vízhez pedig beépítésre került 2 db napkollektor.

Az óvoda épületének bővített részében kialakításra került a tornaszobához kapcsolódóan egy szertár, egy akadálymentesített mosdó, valamint 2 db toalett és egy közlekedő. A bővítéssel létrejövő épületrész egyben közösségi színtérnek is helyet ad, az óvodai rendezvények helyben való megtartása biztosított.

A tornaszoba létesítése végett átalakításra és felújításra került még 2019 nyarán a Csipkerózsa csoport terme is. Áthelyezésre kerültek az ablakok és megújult a padlóburkolat. A Katica,

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

Méhecske és a Pillangó csoport termeibe is új padlóburkolatot tettek le. Továbbá megújultak az óvoda folyosói és közlekedői. Szintén felújításra kerültek, valamint új burkolatot kaptak az öltözők és mosdóhelyiségek. A megújult gyermeköltözőkbe új tároló szekrények és polcok készültek. Felújításon és korszerűsítésen esett át az óvoda tálalókonyhája. Egy modern mosogatógép beszerelésével bővült, korszerűsödött konyhai helyiségünk.

2020. nevelési év kezdetére interaktív tábla került telepítésre intézményünk tárgyi eszközeinek bővítése céljából. Óvodánkban az infrastrukturális feltételek adottak, teljes mértékben megfelelnek a kor színvonalának.

Az esztétikus környezet, a tárgyi eszközök gazdagsága, a szeretetteljes, nyugodt, derűs légkör, a gyermekszerető alkalmazotti közösség a garanciája kitűzött céljaink megvalósulásának.

Nevelőtestületünk a magyar oktatásügy nemes hagyományait követve a jelen kor elvárásaival a jövő lehetőségeit ötvözve végzi közszolgálati feladatát.

Személyi feltételek:

Előírt/engedélyezett létszám	Engedélyezett létszám	A munkavállalók létszáma
Álláshely/munkakör		
Óvodaigazgató	1	fő
Óvodaigazgató-helyettes	1	a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet alapján 1 fő
Óvodapedagógus	8	fő
Óvodatitkár	1	fő
Pedagógiai asszisztens	3	fő
Dajka	4	fő

5. A SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*„Keresem minden gyermek saját titkát, és azt kérdezem:
hogyan segíthetném abban, hogy önmaga lehessen.”*

(Janus Korczak)

5.1. BEVEZETÉS

Az intézmény akkori nevelőtestülete, az első óvodai helyi nevelési programját 1998-ban adaptálta. A Komplex Prevenációs Óvodai Programot választotta nevelőközösségünk, mivel elfogadjuk a program:

- ❖ cél és feladatrendszerét
- ❖ nevelésfilozófiáját
- ❖ a fejlesztőprogramot és annak hatását

Pedagógiai programunk fő irányelveit, elképzeléseit, szellemiségét Porkolábné Dr. Balogh Katalin „Kudarc nélkül az iskolában” Komplex Prevenációs Óvodai Programjának szemlélete határozza meg.

Tartalmát a helyi viszonyokhoz igazítottuk. Hagyományainkat, helyi szokásainkat, értékeinket megőriztük, azt gazdagítani kívánjuk. A kitűzött célok és feladatok megvalósításának feltételét folyamatos, szakmai megújulásra kész, felkészült nevelőtestületünk elhivatottsággal végzett pedagógiai munkával biztosítja.

Hisszük, hogy a mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a leoptimalisabb szinten fejleszteni tudja. Választott programunk a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését is segíti.

A köznevelési törvény, az Országos Óvodai Nevelés Alapprogram változásai tették szükségessé Pedagógiai Programunk módosítását.

Alapelveink, sajátos céljaink alig változtak. Továbbra is arra törekszünk, hogy a kultúraátadás maximálisan a gyermek érdekeit szolgálja, fejlődését segítse. Képességek, készségek olyan komplex fejlesztését célozzuk meg, amely az alkalmazható tudást helyezi előtérbe.

Hitvallásunk szerint, a gyermekeket, személyi szabadságukat tiszteletben tartva, egyéni képességeiket figyelembe véve, önmagukhoz képest kell fejleszteni. Személyes szükségleteikhez igazított differenciált pedagógiai munkával, alkalmassá tenni őket az alapkultúrák elsajátítására, az iskolai életforma megkezdésére.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

Bízunk abban, hogy a szakmailag megalapozott Pedagógiai Programunk növelni tudja pedagógiai munkánk eredményességét.

A szülők 2.5 - 3 éves kortól igénylik az egész napos óvodáztatást és elvárják:

- ❖ a gyermekeiket feltétel nélkül elfogadják
- ❖ optimális körülmények között neveljék
- ❖ segítsék elő a fejlődés folyamatát.

A szülők értéknek tartják a családban és az óvodában:

- ❖ a megértésre, szeretetre nevelést, a család összetartó erejét
- ❖ az egészséges életmódot, a gondozottságot, az értelmes tevékenységet
- ❖ kulturált viselkedést, beszédet, kultúra átadást

Olyan értékeket igyekszünk közvetíteni, amelyek a társadalom és az egyén későbbi életvitele céljából hasznosak. Nevelésünkben a játékot és a mozgást tekintjük a legfontosabb eszközünknek. A gyermekek egyéni érésének, fejlettségének figyelembevétele érdekében, részleges folyamatossággal és rugalmas napirenddel dolgozunk. Elismerjük a család elsődleges nevelői szerepét.

5.2. Gyermekkép

Programunk gyermekközpontú, minden gyermeket szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiségnek és szociális lénynek tekintünk. A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a hatékonyabb fejlesztés érdekében figyelembe vesszük a genetikai adottságait, az érés sajátos törvényszerűségeit, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatásokat-beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődhessen, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvodapedagógusokat, dajkákat, az intézményben dolgozókat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődők, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.

5.3. Óvodakép

1. A családot tekintjük a gyermeknevelés elsődleges színterének, az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;

c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, a nemzeti identitás erősítését a nemzetiségi hagyományok átörökítését, nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

5.4. Pedagógiai Programunk alapelvei és a fejlesztés célja

A Komplex prevenció óvodai program épít a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözve azokat a korszerű fejlődéssel és a nevelés-lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel.

A Komplex prevenció programmal összhangban lévő óvodai pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere biztosíték arra, hogy az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

5.5. Alapelveink

Óvodai nevelésünkben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze,
- b) az óvodai nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását, az emberi értékek közvetítését,
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

- ❖ A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő feladatokat tölt be esetenként hátránycsökkentő szereppel.
- ❖ A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése.
- ❖ Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembevétele.
- ❖ A gyermekek érdekeit figyelembevéve alakítjuk óvodai életünket, melyhez a hivatásszeretet, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.
- ❖ Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- ❖ Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
- ❖ A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

- ❖ Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

5.6. Pedagóguskép

- ❖ A gyermekekkel szeretetteljes, barátságos, kedves.
- ❖ Szülőkkel szemben együttérző, odafigyelő, együttműködő.
- ❖ Tiszteletben tartja és tolerálja a különbözőséget, alkalmazza az egyenlő bánásmód elvét.
- ❖ Életszemléletében pozitív beállítottságú, mindenben a jót, a pozitívumot keresi.
- ❖ Következetes, jó konfliktuskezelő, problémamegoldó.
- ❖ Nyitott, igényes, állandó fejlődésre kész.
- ❖ Empatikus.
- ❖ Lelkesedni képes.
- ❖ Sokat dicsér.
- ❖ Van humorérzéke.
- ❖ Hiteles személyiség.
- ❖ Bizalmat ad. Türelmes és igazságos.
- ❖ Figyelmes.
- ❖ Felkészült, naprakész.
- ❖ Alapos és gondos.
- ❖ A jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében együttműködő.

5.7. A pedagógiai munkát segítők képe (dajka, pedagógiai asszisztens)

- ❖ Gyermekszerető, gondoskodó.
- ❖ Nyugodt, barátságos.
- ❖ Együttműködő, a feladatvégzésre elhivatott.
- ❖ Igényes, kötelességtudó.
- ❖ Önálló és tevékeny.
- ❖ Modellkövetésre alkalmas.
- ❖ Mászágot elfogadó, toleráns, befogadó.
- ❖ Empatikus.
- ❖ Kompetencia határait betartó.
- ❖ Alkalmazkodni képes, rugalmas.
- ❖ Jó a helyzetfelismerő képessége.
- ❖ Együttműködő a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében

5.8. Óvodánk nevelési célja

A (2,5) 3 – 7(8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával

- ❖ a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- ❖ az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével,
- ❖ a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása,
- ❖ a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása,
- ❖ a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ❖ a hazájukat elhagyni kényszerülők gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A jelzett területeken történő fejlesztés értelmezésünk szerint a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet. Ebben meghatározó a (2,5)3 - 7(8) éves kor alapvető sajátossága: az érzelmi biztonság az érzelem vezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás.

6. Pedagógiai Programunk feladatrendszere

6.1. Általános feladataink

Pedagógiai Programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre. A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. A program nevelési keretét egyfelől a gyermek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- ❖ az egészséges életmód alakítása,
- ❖ az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- ❖ az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört. életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

Célunk:

- ❖ a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése.
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalommal rendelkező ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalommal rendelkező ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése.
- ❖ életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, melyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- ❖ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- ❖ bántalmazás megelőzése.
- ❖ a gyermekek életkorát és egyéni szokásait, szükségleteinek kielégítését figyelembe véve a megfelelő óvodai életritmus kialakítása, és ezáltal az egészséges testi-, lelki-, értelmi fejlődés biztosítása.
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód alakításának területei

A testi, lelki, értelmi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek - óvónő, gyermek - dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint.

A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére. Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kíséri, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

7. Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll füves udvarunk játéktérrel, több funkciós, esztétikus, a biztonsági szabványoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel.

7.1 Mozgás

Mozogni lehet otthon, a játszótéren, az óvodában, a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt. Sok időt töltünk a szabad levegőn mozgással, játékkal.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata - a dajkával megosztva - hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal.

Évszakonként sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, (mindennapos testnevelés, testmozgás; szervezett sor és versenyjátékok) és mintát adunk a szülőknek is. A szülőkkel közösen mozgásos sportnapot szervezünk, ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését

7.2. Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A helyi adottságok szerint a játék, étkezés, mozgás is a szabadban történhetnek.

Időjárástól függően (köd esetén és -5C foktól hidegebb időben, eső, viharos szél esetén kint nem tartózkodunk) napi 1-2 óra levegőn való tartózkodást biztosítunk a fokozatosságot betartva.

7.3 Környezetvédelmi tapasztalatok biztosítása

Az élethez levegőre van szükség, van jó és rossz, tiszta - szennyezett levegő (szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával).

7.4 Pihenés

Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása - az altatás hangulatához illő mese, halk zene - a gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevételével a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Kényelmes, a gyermekek méretéhez igazított fektetők használata, saját pizsama, „otthoni szagélményt adó” alvóka, fűtési szezonban a párologtató használata minden csoportban. Az óvodapedagógus jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

7.5. Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nem csak főtt formában, hanem nyersen is. Igyekszünk gyermekeink étrendjének kialakításához partnerként megnyerni az étkezést biztosító szolgáltatót. Az óvoda központi étrendjét kiegészítjük a szülők által szponzorált vitamindúsabb zöldségekkel, gyümölcsökkel (heti egy vitaminnap). A gyerekek által készített ételekkel, italokkal (pl. frissen préselt magas rosttartalmú gyümölcslevek, gyümölcssaláták, nyomelemeket tartalmazó saláták) modellt nyújtva ezzel a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához. Igyekszünk csökkenteni a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só, telítettsírtartalmú ételek fogyasztását.

7.6. Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

fektetünk a higiénés szabályok betartására, például környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére például szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, légszennyeződések csökkentése zöld növényzettel az udvaron, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (például krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítását (például étrend helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Mivel sok gyermek jár kerékpárral óvodánkba szükséges a balesetmentes közlekedés, kerékpározás szabályainak megismertetése (közlekedésbiztonsági nap). Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron a víz edző hatását ki kell használni. Mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. A gyermekekkel megismertetjük a napfény hatását. A szabadban töltött idő alatt, nyáron erős UV sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- ❖ Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- ❖ A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (például folyadék)
- ❖ A szokás- és normarendszer közös alakítása a gyermekekkel.
- ❖ A kialakított szokás- és normarendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- ❖ Önállósági törekvések támogatása.
- ❖ A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat.).

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ A szülők meggyőzésével a szénsavas, magas cukortartalmú, serkentőszereket tartalmazó italok, magas só, telített zsírtartalmú ételek kiiktatása.
- ❖ Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- ❖ (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- ❖ Elegendő mennyiségű toalettpapír használatára ösztönzés.
- ❖ A fiúktól a WC-deszka felhajtásának, a fiúszerepnek megfelelő toalett használatnak elvárása.
- ❖ A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- ❖ A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- ❖ A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- ❖ A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- ❖ A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges.
- ❖ A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- ❖ Erős napstítés, illetve hideg, szeles időben - egyéni szükséglet szerint - a gyermekek bőrének védelme (otthonról hozott krémmel).
- ❖ A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- ❖ A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása.
- ❖ A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatának jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.
- ❖ A ruhák összehajtásának, az öltözőpolc rendben tartásának megismertetése, elvárása
- ❖ A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig.
- ❖ A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, párologtató használata.
- ❖ Lefekvés után mesélés, halk zene, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- ❖ A gyermekek tűz és balesetvédelmi tájékoztatása évente kétszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan.
- ❖ Közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében: az udvarra minél több növény telepítése, séták alkalmával a forgalmas, különösen szennyezett területek elkerülése.
- ❖ Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- ❖ Prevenációs és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.
- ❖ Közlekedésbiztonsági ismeretek elsajátítása, gyakorlása.
- ❖ Egészségkultúrát alakító programok szervezése (káros anyagok, gyógyszer, alkohol, dohányzás).

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ Szükségeit képes kielégíteni.
- ❖ Szükségeit képes önállóan kielégíteni.
- ❖ Toalett használatakor a fiúk felhajtják a WC-deszkát, és állva végzik kisdolgukat.
- ❖ WC-zést követően a kislányok és kisfiúk is használják a toalettpapírt.
- ❖ A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.
- ❖ WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- ❖ Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér.
- ❖ Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- ❖ Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni.
- ❖ Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani.
- ❖ Kulturáltan étkezik.
- ❖ Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt, tejtermékeket.
- ❖ Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- ❖ Az udvaron sem szemetel.
- ❖ Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- ❖ Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- ❖ Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- ❖ Életkorának megfelelően edzett.
- ❖ Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.
- ❖ Elítéli a környezetében tapasztalható egészségkárosító jelenségeket.

8. AZ ÓVODA EGÉSZSÉGVÉDŐ, FEJLESZTŐ PROGRAMJA

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezethez történő alkalmazkodását, felkészítsük őket és megoldási stratégiákat adjunk a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljunk a személyiséget érő változásokra.

A teljeskörű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodában végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és a szervezeti működést a gyermekek és szülők részvételét úgy befolyásoljuk, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak, amelyek különösen az alábbiakra terjednek ki:

- ❖ az egészséges táplálkozás
- ❖ mindennapos testnevelés, testmozgás

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ a testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a szenvedély betegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- ❖ bántalmazás, erőszak megelőzése,
- ❖ balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
- ❖ személyi higiéné.

CÉL:

- ❖ Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása
- ❖ Az egészséges életmód kialakítása (helyes táplálkozás, a mozgás szeretete, dohányzás, alkohol, drog nélküli élet legyen a cél).

TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI ELEMELK:

- ❖ az egyes tevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek kihasználása
- ❖ nevelőmunka (környezeti és egészségnevelési témák)
- ❖ élményszerző napok rendszere.

SZABADON VÁLASZTHATÓ ELEMELK:

- ❖ környezetvédelmi, egészségvédelmi akciók
- ❖ részvétel egyéb programokon
- ❖ pályázatok, versenyek

KAPCSOLATRENDSZER, KOMMUNIKÁCIÓ:

- ❖ a nyitott óvodai rendszerünk jó példát mutat, hogy az óvodánk környezeti nevelési tevékenysége közügy.
- ❖ óvodánk Bázisóvoda (vöröskereszt)

9. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, harmonikus, szeretetteljes légkör vegye körül. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek, és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Valljuk, hogy a környezet az öröklés mellett a fejlődés egyik potenciális forrása. A környezetet pontosan megismerni a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet. Ez lehetővé teszi, hogy az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyermekeknek, alapozva aktivitásukra, érdeklődésükre. Óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Programunkban fontos a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismerete. Ennek egyik eszköze az anamnézislap és a családlátogatás. Ezekből információt kapunk az óvodába lépés előtti anya - gyermek és család - gyermek kapcsolatáról, a gyermek élettörténetéről. A későbbiek során - napi tapasztalatokkal kiegészítve - hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerésének érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében. Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus - részben átvállalva az anya szerepét - empatikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel. Fejlesztőmunkája során arról gondoskodik, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak.

A gyermek „én-központúsága” alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni. A közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlásával, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása indul el.

1. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

2. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy:

- ❖ a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- ❖ a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- ❖ az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- ❖ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

3. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

4. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kultúrán alapuló

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

értékrend, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

5. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- ❖ Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni saját hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- ❖ Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- ❖ Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- ❖ Észrevenni, *hogy az emberek különböznek egymástól* és a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselik.
- ❖ Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

Célunk:

- ❖ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.
- ❖ A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- ❖ Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- ❖ Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség

esetén az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.

- ❖ Esélyteremtés a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek számára.
- ❖ A kiemelten tehetséges gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

9.1 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- ❖ A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- ❖ Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő magatartása.
- ❖ Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.
- ❖ Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása.
- ❖ Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- ❖ Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- ❖ Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- ❖ A gyermek önálló véleményalkotásának és döntéshozatalának támogatása.
- ❖ Gyakorlat-közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- ❖ Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi - tudat” alakítása.
- ❖ Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása
- ❖ Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- ❖ A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.
- ❖ A kiemelten tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- ❖ A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása.
- ❖ A hazájukat elhagyni kényszerülő, más nemzetiségű gyermekek beilleszkedésének segítése.
- ❖ A családdal való együttműködésre törekvés.
- ❖ Egyeztetett időpontban fogadó órák tartása, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- ❖ Szülői értekezlet tartása, évente minimum 3-szor.
- ❖ Anamnézis felvétele, bizalmas légkörben a szülővel.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- ❖ A csoport szokás- és normarendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet.
- ❖ Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- ❖ Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- ❖ Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- ❖ Érzelmien, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- ❖ A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- ❖ A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- ❖ Alakulóban van a feladattudata.
- ❖ Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- ❖ Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- ❖ Igényes a saját tevékenységével szemben.
- ❖ Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- ❖ Szívesen kommunikál.
- ❖ Érkezéskor, távozáskor köszön.
- ❖ Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.
- ❖ Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- ❖ Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- ❖ Türelemre, kitartásra képes.
- ❖ A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

10. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap – kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban.

Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikkhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése.

A kommunikáció és metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Célunk

- ❖ Kognitív képességeik fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
 - figyelem - összpontosításra való képesség,
 - valósághoz közelítő képzeleti működés,
 - reproductív emlékezet,
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
 - az alakuló fogalmi gondolkodás.
- ❖ A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- ❖ A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- ❖ Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- ❖ Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- ❖ A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.
- ❖ A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észlelése, megismertetése.
- ❖ A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- ❖ Az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele.
- ❖ A vallási, világnézeti információk tárgyilagos, sokoldalú közvetítése, a teljes nevelési-oktatási folyamatban, tiszteletben tartva a gyermek, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését.
- ❖ Figyelem - összpontosításra motiválás.
- ❖ A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.
- ❖ Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- ❖ Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- ❖ A gyermekek szókincsének bővítése.
- ❖ Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- ❖ A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- ❖ A nyelvi hátrányos helyzetű, ill. nyelvi kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- ❖ Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- ❖ Hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.
- ❖ Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- ❖ Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- ❖ Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- ❖ A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- ❖ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- ❖ Figyelme korához képest tartós.
- ❖ Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- ❖ Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- ❖ Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- ❖ Szókincse korának megfelelő.
- ❖ Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- ❖ Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.

- ❖ Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- ❖ A közölt információt megérti.
- ❖ A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- ❖ Bátran kérdez.
- ❖ Verbális emlékezete korának megfelelő.
- ❖ Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- ❖ Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- ❖ Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- ❖ Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- ❖ A hazáját elhagyni kényszerülő kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

11. Sajátos nevelési feladataink

11.1. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése

A megelőzést célzó prevenció és korrekciós fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk:

- ❖ A (2,5)3—7(8) éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. Viszonylag e területen tekinthető homogénnek ez a korosztály az óvodáskor kezdetén.
- ❖ A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek - egyben az önmagunkról kialakított testséma is, amely a pszichés - én idegéletteni leképeződése.
- ❖ A mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a testséma, laterális, testdimenziók, térpercepció alakulását is.

11.2. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése prevenció és fejlesztéssel

Programunk sajátos célja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése. E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése (2,5)3 – 7(8) éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is e szakasz a szenitív periódus, itt nyílik mód optimális támogatásukra. Programunk a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra építve.

11.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése korrekciós fejlesztéssel

A korrekciós fejlesztés célja támaszt nyújtani a részképesség - gyengeségekkel küzdő gyermekek részére, egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztőfoglalkozások keretében, az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

11.4. Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai

Ha azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában (funkcióiban) lemaradt, vagy tartósan stagnál (ez nyomon követhető a fejlettségmérő lapon), abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog (vagyis a mozgáshoz, a cselekvéshez), és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatnia a következő szintre. Időt és lehetőséget kell biztosítani az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására. A korrigálható lemaradások nagyrészt megelőzhetők azzal, hogy azok természetes módon fejlesszék a gyermekek képességeit (például mozgásos játékeszközök, logikai játékok).

11.5. A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre

- ❖ Csak normál IQ - övezetbe tartozó gyermekekkel foglalkozik teljesítményzavar esetén. Diagnosztikus tevékenysége csak a képzésben elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki.
- ❖ A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani.
- ❖ Tevékenységét más szakemberekkel (óvónő, logopédus, pszichológus) összehangoltan végzi.
- ❖ Felelős a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

11.6. A fejlesztőpedagógus feladatai

- ❖ Az óvodapedagógusok jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- ❖ A megfigyelések és mérések értékelése.
- ❖ A kapott eredmények alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal.
- ❖ Az előző nevelési évben a fejlesztő foglalkozásokban részesült gyerekek ellenőrző felmérése.
- ❖ A mérések értékelése.
- ❖ A kapott eredményeket összevetve az előző év eredményeivel és az egyes gyerekekről kapott szakértői vélemények, fejlesztési javaslatok figyelembevételére alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, és ennek koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ A szülők tájékoztatása, az együttműködő kapcsolat kialakítása és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- ❖ Egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása.
- ❖ A fejlesztés folyamatos koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal.
- ❖ A szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről: fogadóórák félévente, illetve igény szerint.
- ❖ Féléves ellenőrző felmérés, értékelés a gyermekek fejlődési üteméről.
- ❖ Folyamatos kapcsolattartás a speciális szükségletű gyermekeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel, fejlesztőkkel.
- ❖ Év végi ellenőrző felmérés, értékelés a gyermekek fejlődéséről.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a kisgyermek

- ❖ örömmel és aktívan vesz részt a játékos foglalkozáson,
- ❖ önmagához mérten kimutathatóan fejlődik,
- ❖ tanköteles korára kialakulnak a tanuláshoz szükséges részképességei.

12. A prevenció és korrekció fejlesztőprogram tartalma és feladatai

Mozgásfejlesztés

1. Nagymozgások fejlesztése

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

Járás	
1.	kis és nagy lépésekkel
2.	különböző irányokba fordulással
3.	változó szélességű sávok, vonalak között
4.	különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával

Futás	
1.	különböző tempóban, majd közbeni tempóváltással

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2.	különböző irányokban, majd közbeni irányváltotatással
3.	változó szélességű sávok között
4.	különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, átlépésével

Ugrás

1.	„távolugrás” (páros lábbal szökdelés) ugrás előre, hátra
2.	„magasugrás”
3.	Ugróiskola, kicsiknél a legegyszerűbb formában
4.	Különböző alakzatú térbe beugrás – kiugrás (kör, négyszög)
5.	Szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés
6.	mélyugrás

Csúszás – kúszás, mászás különböző tempóban

1.	különböző irányokba, majd irányváltotatással
2.	különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa)
3.	különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával

2. Egyensúlygyakorlatok

Állás

1.	Állás lábujjon – sarkon állás
2.	Állás fél lábon
3.	Egyensúlyozó járás: padon, földre helyezett szivacson
4.	Kúszás egyenes padon
5.	Body Roll henger gyakorlatok
6.	Forgások, fordulatok, testhelyzet - változtatások

Szem –kéz koordináció fejlesztése

1.	játékok babzsákkal - babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött (például szék) - babzsák csúsztatás két vonal közé - babzsákdobás vízszintes és függőleges célra
2.	karikába dobás változó irányokba, vízszintes, függőleges célra, változó távolságból
3.	kugli - játék
4.	labdajátékok: - dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal, változó távolságról - labda célba ütése bottal

Szem – láb koordináció fejlesztése

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

1.	ugrókötéllel: kötél fölött ugrás, változó magassággal
2.	karikával: különböző labdákkal belépés, kilépés, beugrás, kiugrás
3.	lábbal különböző formák rajzolása alkalmi felületre (homokba, padlóra)
4.	függeszkedés: átfogással tovahaladás

Finommotorika fejlesztése

1.	Gyurmázás (elsődleges az anyag tapintásos megtapasztalása, tetszés szerinti formák, alakzatok kialakítása)
2.	építőjátékokkal építés (összerakás, kirakás, eleinte minél nagyobb elemekkel, majd fokozatosan kisebbekkel)
3.	papírhajtogatás – papírfűzés, mintaalakítás
4.	puzzle – játékok összerakása, fokozatosan növekvő elemszámokból
5.	mintakirakás lyukastáblán, egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig
6.	vágás, domború vagy előrerajzolt mintákkal, kevésbé bonyolult formától a nehezebbekig
7.	„papír – ceruza feladatok: - rajzolás, festés nagy felületre (ujjal, zsírkrétával, színes ceruzával) - sablonok készítése kiugró hátlapon - sablonok nélküli színezés, a különböző formák előrerajzolt mintáinak átírása
8.	kéziszergyakorlatok

Testséma fejlesztés

A testrészek ismerete

1.	önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, játékos mondókákkal, jellegzetes külső tulajdonságainak megmutatásával (haj-, szemszín, kicsi – nagy)
2.	tevékenységek a testrészek megismerését célozva - testrészek megérintése és megnevezése a felnőtt által - a gyermek megismétli saját testén az érintést és megnevezést - utasításra a gyermek megérinti és megnevezi a testrészt - a felnőtt megnevezi és a gyermek megérinti a másik gyermek testrészét - az előzőek megisméltése csukott szemmel
3.	meghatározott testrészekre koncentráció: - különböző testhelyzetekben (hason, hanyatt fekvő, ülve, állva, térdepelve) megtalálni a megnevezett testrészt, megérinteni és megnevezni, mozgásokat végezni - valamilyen tárgyat megérintve, ráülve, ráállva, átbújva rajta megtapasztalni a különböző testhelyzeteket a testrészek és a tárgyak (környezet) viszonylatában

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Célszerű a főbb testrészekkel kezdeni, begyakorolni, és csak ezután következhet a testrészek részeinek hasonló módon való begyakorlása.

A test személyi zónájának alakítása	
1.	az „oldalosság” tanítása: - színes szalaggal (gumipánttal) megjelölni a jobb-bal oldalt, kézen, lábon - különböző mozgásfeladatot teljesíteni jobb - bal kézzel (labdát gurítani, babzsákokat dobni, karikát felemelni) - lábra hasonló gyakorlatok: labdarúgás, ugrálás, emelés
2.	a test elülső és hátulsó részeinek megismertetése játékos mozgásos feladatokkal: - az eszközt helyezték maguk elé, majd a hátuk mögé - feküdjenek a hátukra, forduljanak hasra
3.	a test függőleges zónájának megtanítása: - játékeszközök (karika, labda, babzsák) emelése a fej fölé, lehelyezése a lábra, vagy a lábak elé
4.	az előző (1., 2., 3.) gyakorlatok elvégzettetése becsukott szemmel
5.	adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (például szék, pad, asztal): - állj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át - ülj elé, mögé, rá, alá', mellé, közé, mássz át - térdepelj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át - feküdj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át

Testfogalom

A testfogalom a testrészek tudatos ismerete, a test és testrészek funkcióinak tudatos ismerete. A fejlesztés a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak.

A testfogalomhoz kapcsolódó gyakorlattípusok:

- ❖ Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez megmondani a funkcióját.
- ❖ A funkció megemlékezése után felismerni a testrészt: lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámlálni.
- ❖ Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megszámlálni.
- ❖ Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

Fej	
1.	fejfordítás és fejkörzés
2.	csukott szemmel megérinteni a szemeket, füleket, orrot, haját, szemöldököt, váltott kézzel és egyszerre mindkét kézzel
3.	csukott szemmel a fej fordítása egy adott hang irányába, majd már előre ismert helyzetű tárgy felé

Törzs	
1.	törzsfordítás lazán leengedett karral, illetve oldalsó, majd mellső középtartásban tartott karokkal
2.	a karokat magastartásba emelve törzshajlítás balra és jobbra, előre és föl

Karok	
1.	karkörzés előre és hátra
2.	karok helyzetének utánzása
3.	oldalsó középtartásban nyújtott karral tölcserkörzés először kis, majd nagy kör mentén
4.	különböző karlengetések ritmusra
5.	oldalsó vagy mellső középtartásból a kéz csípőre helyezése
6.	oldalsó középtartásból karkeresztezés, majd ismét karnyújtás
7.	karhúzás és - tolás, páros munka

Ujjak	
1.	a kéz ökölbe szorítása
2.	az ujjak ide - oda mozgatása
3.	ujjak egyenkénti mozgatása ritmusra
4.	a mozgások változatai mindkét kézzel, majd váltva

Lábak	
1.	a padlón fekve lábemelés, először páros láb, majd váltott láb emelése gyorsan és lassan
2.	a padlón fekve lábkörzés a kis körtől a nagyig és vissza
3.	állva láblengetés előre, hátra, oldalt és le
4.	térdhajlítás és - nyújtás, miközben a kezét a combon tartjuk

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

5.	padon ülve a lábak hajlítása és nyújtása, páros láb emelése és leengedése
6.	törzshajlítás bokafogással
7.	szökdelés, ugrálás
8.	szökdelés váltott lábbal, láblengetés

Lábujjak

1.	sarokemelés és - leengedés
2.	a lábfej visszafeszítése (az ujjak emelése, „pipálás”)
3.	járás sarkon és lábujjhegyen
4.	külső talpélen járás, kartartás törzs mellett
5.	ugrálás páros lábbal, egyik, másik lábon, váltott lábon
6.	törzshajlítás előre
7.	hanyatt fekvő vagy állva a lábbal, vagy a nagylábujjal rámutatni adott célpontra
8.	babzsák fölmarkolása lábujjai

Néhány gyakorlat ezek közül zenére is végezhető.

Észlelésfejlesztés (percepciófejlesztés)

Az észlelés pontosabb működését (2,5)3 - 4 éveseknél elsősorban a mozgás és testséma fejlesztésén keresztül érhetjük el. 5 - 6 - 7(8) éveseknél már célzott, direktebb fejlesztés is szükséges.

A látott, hallott, tapintott dolgok mindkét szakaszában természetes velejárója a nyelvi fejlesztés.

A látott, hallott, tapintott dolgok nyelvi kifejezésének megtanítása, a szókészlet bővítése. A tanulási helyzetek többségében a vizuális észlelés összekapcsolódik valamilyen nyelvi (auditív) és motoros tevékenységgel.

1. Vizuális (látás-) fejlesztés

Az olvasás elsősorban a jól funkcionáló balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Vizuális fejlesztés

1.	<p>A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgó tárgyak követése: balról jobbra, jobbról balra, fel, le, kör... <p>A fej mozdulatlan marad, csak szemmel követi a mozgás irányát a gyermek. Könnyítésül kezdetben végtagmozgással is kísérheti, amely egyre kisebbedő, finomodó: karral, kézzel, ujjal. Az iránykövetést kísérje az irányok verbális megjelölése.</p>
2.	<p>szem fixációs működésének erősítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismert játékok vagy használati tárgyak közül egy kiemelése és annak fixálása 10 mp- ig. (fel, le mozgatjuk) - egy ismert tárgynak, tárgy képének egy részletét megkeresni és azt fixálni 10 mp-ig <p>A perifériás látás gyakorlására is igen alkalmas, ha a gyermeknek ilyen megfigyelési feladatot adunk.</p>
3.	<p>vizuális zártág-egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismert tárgyak, eszközök egy részlete hiányának felismertetése - hiányos képek felismertetése: mi hiányzik róla?, mit ábrázolhat? - rejtett figurák megtalálása
4.	<p>Vizuális időrendiség felismertetése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először?, mi következik?
5.	<p>Vizuális ritmus (a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása):</p> <ul style="list-style-type: none"> - tárgyakkól kirakott - gyöngyök, kockák, rudak, kártyák - minták folytatása - rajzos - képi - minták elrendezése (fekvő alak, ülő alak, álló, járó...) - sorminták rajzolása
6.	<p>Vizuális helyzet- pozíció felismertetése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mágnestáblán a pedagógus elhelyez egy alakzatot adott mezőbe (négymezős tábla) és a gyermekek sajátjukon ugyan- oda helyezik azt - az alakzatokat adott mezőben, más pozícióba elforgatni
7	<p>Vizuális memória fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - egyszerű testmozgást bemutatás után emlékezetből leutánozni - vizuális mintát rövid bemutatás után felismerni, felsorolni, kirakni (fokozatosan növelhető az elemszám és a bemutatás idejének csökkentése)

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Az alaklítás és formaállandóság fejlesztése

1.	<p>A lehető legtöbbféle alak - forma - méret motoros kialakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formaalakítás mozgással (járás, futás, mászás, ugrás segítségével: felső végtagokkal való kialakítással, létrehozása testtel, testrésszel) - padlóra rajzolt különböző alakzatok körbemozgása, végigmozgása - padlóra rajzolt alakzatok (különböző formák vagy azonos alakzatok más-más méretben) felhasználása különböző mozgásos feladatok elvégzésére
2.	<p>Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bemutatása - azonos megkeresése - párosítási, csoportosítási feladatok (lottó, dominó)
3.	<p>Adott vizuális minta kirakása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forma, méret, szín szempontjából különböző minták kirakása (lyukastábla, de alkalmazásában a fokozatosság elengedhetetlen: egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig, először egyetlen szempont figyelembevételét követelve meg, például csak szín, vagy csak forma stb., kevesebb elemtől az összetettebb formáig)
4.	Minták rajzolása, festése
5.	Részekből különböző alakzatok összerakása

2. A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése

A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése

1.	<p>Az alapvető gyurmázási technikák megtanítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gömbölyítés, sodrás, lapítás, mélyítés, mintázás gyakorlásával, plasztilin, agyag, nedves homok felhasználásával
2.	Különböző formák, méretek alakítása minta után
3.	Különböző formák, méretek megváltoztatása. „Varázsoljuk el!”
4.	Ritmikus sorminta készítése, a minta folytatása. Az említett fejlesztési módoknál a főhangsúly a tapintásos tapasztalatszerzésen van. A vizualitás is jelen van, hiszen a kialakított formát látja is, vizuális benyomásokat szerezhet.
5.	<p>A taktilis csatorna fejlesztése a vizualitás kizárásával:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Érzékelőzacskó”, „Elvarázsolts zsákocská” - Pusztán tapintással felismerni a tárgyakat! Mi lehet? Milyen a mérete, formája, felülete, anyaga? A tapintással felismert dolgokat párosítani, sorba rendezni fokozatuk szerint, csoportosítani egy-egy minőségi jellemzőjük alapján.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése

1.	Behunyt szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével: kézzel (kört ír le a levegőbe), lábbal (lépés előre, hátra), nyitott szemmel mozgásokat megismétel.
2.	Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni

A térészlelés – térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése

1.	Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével: - Rácsos papíron, szögestáblán, lyukastáblán a két oldal megkülönböztetése nélkül, a mellé helyezett kéz segítségével, a középvonal megjelölésével - A jobb - bal oldalirányok begyakorlása kiszínezéssel, színes korongok kirakásával - A négy fő iránymező megismertetése az említett módon
2.	Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal ,
3.	Ismert játékeszközök kirakásával a négy irány gyakoroltatása
4.	A tárgyak egymáshoz való viszonyának megismertetése, mágneses táblán való kirakás, elhelyezés segítségével, mellette, előtte, mögötte, alatta, felette
5.	Függőleges és vízszintes sorok kirakása különböző színekből, formákból
6.	A fentiek segítségével a szögek (sarkok) érzékeltetése
7.	A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása

3. A hallási észlelés (auditív) fejlesztése

A hallási észlelés (auditív) fejlesztése

	<p>A keresztcsatornák fejlesztése:</p> <p>Vizuális -tapintásos interszenzoros működések fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban - Vizuálisan felismeri a tárgyat mintául véve, és ki kell keresnie tapintással az „érezkelőzacskóból” - Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását
	<p>Vizuális –auditív interszenzoros működés fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét - „Figyeljünk a hangokra!” A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást: minek a hangja?” (társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés) - Auditív memória fejlesztése: dallamtöredékek, különböző hangok megismételte-tése, majd a hangforrás kerestetése

Vizuális-kinesztetikus interszenzoros működés fejlesztése:

- Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe, és a hátára rajzolt formát felismerje a vizuális mintában.
- Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.
- Vizuális-kinesztetikus megközelítés, a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére, észrevétetésére is használható.

- Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése:

A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján azt a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

- A szem-kéz koordináció fejlesztése:

A szem-kéz koordináció fejlesztésének finommotoros kontroll fejlettségével való összefüggését a Mozgásfejlesztés című fejezetben is tárgyaltuk. A következő szem-mozgáshoz szükséges tevékenységekről pedig a percepció fejlesztésénél beszéltünk. Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képesek legyenek alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmérnünk, hogy melyik gyermeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

Verbálisfejlesztés

1. A tárgyak megnevezése

A lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben található tárgyak megnevezése:

- ❖ **Ruházat:** zokni, trikó, cipő, papucs, csizma, nadrág, farmernadrág, ruha, szoknya, ing, blúz, nyakkendő, kardigán, pulóver, dzseki, kabát, anorák, esőkabát, mellény, bugyi, fürdőruha.
(testséma)
- ❖ **Testrészek:** törzs, fej, arc, szem, fül, orr, száj, ajak, fogak, nyelv, szemhéj, szempilla, szemöldök, homlok, haj, áll, orca, orrlyuk, nyak, váll, mellkas, gyomor, kar, kéz, ujjak, hüvelykujj, könyök, csukló, tenyér, köröm, ujjpercek, derék, csípő, lábszár, lábfej, sarok, comb, hát, térd.
(testséma)
- ❖ **Cselekvések:** sétál, gyalogol, menetel, szalad, szökdécsel, ugrándozik, lép, áll, elindul, mozog, elkezd, megáll, ül, fekszik, térdel, csúszik, (fel)mászik, kúszik, siklik, megcsúszik, csavar, hajlít, görbít, vágat, görbül, elterül, elnyúlik, elernyed, kanyarodik, felemel, leenged, lehúz, lesüllyeszt, lehalkít, tompít, beborul, pipiskedik, előrehalad, hátrál, taszít, hajt, húz, von, üt, ránt, dob, visszapattan, fog, rúg(dalózik), keresztez, megfordul, fon, sodor, fordít, bukfencezik, csöppen(t), koppint, tapsol, kiabál, füttyül, izeg-mozog, nyit, zár dörzsöl, csurog, morajlik, tétovázik, sűrög-forog, mormol, beszélget, cseveg, fecseg, figyel. (testvázlat nagy- és finommozgások)

2. Térbeli viszonyok megnevezése

- ❖ **Irányok:** fönt, lent, alatt, át, keresztül, fel, hátra, fölött, fölé, rá, felé, előre, oldalt, jobbra, balra, végig, mindenfelé, körös- körül, felől, után, körül, köré, közel (valamihez), messzire, távol valamitől, emelkedő, felfelé haladó, süllyedő, lefelé haladó, közelebb, távolabb, keresztben, magasabban, alacsonyabban. (Nagy- és finommozgás-készségek, testséma, lateralitás, vizuális diszkrimináció, sorozatba rendezés).
- ❖ **Helyzet:** -on, -en, -ön, -ról, -ről, -ból, -ből, -ban, -ben, kívül, belül, tetején, alján, közepén, középpontjában, között, fölé, felett, alá, lent, alul, alatt, lejjebb, le, túl, át, keresztül, előtt, mögött, mellett, együtt, valamire vonatkozóan, vízszintesen, magasan, alacsonyan, balról, jobbról, első, második stb. , utolsó, itt, ott, kívül, belül. (Nagy- és finommozgások, testséma, lateralitás, időbeli sorrendiség, sorozat.)
- ❖ **Idő:** most, után, előbb, később, hamarosan, nappal, éjszaka, délelőtt, délután, este, hét, hónap, év, tél, tavasz, nyár, ősz, húsvét, karácsony, kezdődik, befejeződik. (Időbeli sorrendiség nagy és finommozgások.)

Osztályozás

- ❖ **Alapformák:** kör, körül, körbe, négyzet, téglalap alakú, ovális, hurkos, háromszögletű, kereszt, csillag, négyoldalú, vonal, pont, egyenes, görbe vonalú, cikcakk, csúcs, sarok, oldal, él, hajlás, ferde. (Az említett kifejezéseket mindig manuális, mozgásos tevékenységekhez kötötten használjuk.)
- ❖ **Alapszínek:** piros, kék, sárga, zöld, fekete, fehér, barna, narancssárga, rózsaszín, bíbor (ibolya).
- ❖ **Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség:** nagy, kicsi, hatalmas, apró, több, kevesebb, gyors, lassú, sebes, magas, alacsony, kövér, sovány, széles, keskeny, alsó, felső, hangos, halk, csendes, édes, savanyú, kellemes, érdes, finom, tele, üres, nehéz, könnyű, lágy, kemény, azonos, különböző, hasonló, eltérő, világos, sötét, az összes, néhány, elég egyenlő. (Sorozat, auditív-vizuális diszkrimináció, tapintás, gondolkodás, alap-számfogalom.)

13. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, fejlődésének segítése 2011. évi CXC. Nkt. 4§ (13) alapján:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

- b) a gyermekek védelméről és a gyámügy igazgatásáról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

13.1. Óvodánk feladata

Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, ellátása, / az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi- vagy beszéd fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzd / az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően.

Célunk az inkluzív együttnevelés megvalósulása:

- ❖ Nyitott óvoda, szemléletváltás
- ❖ Pozitív szociális– emocionális légkör
- ❖ Magas szakmai, módszertani kultúra
- ❖ Differenciálásra alapozó pedagógia
- ❖ Együttműködő nevelési stílus
- ❖ Toleranciára, empátiára, önállóságra nevelés

A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentéséhez szükséges foglalkozások: egyéni fejlesztési terv alapján és szakemberek irányításával történnek.

A gyermekek felzárkóztatását egyéni foglalkozás keretében és az óvodai tevékenységekbe illesztett differenciált foglalkozással segítjük.

A nevelési és/vagy tanulási probléma súlyosságát a Nevelési Tanácsadó, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság állapítja meg.

Az általuk kiadott szakvéleményben megfogalmazottak és a Köznevelési törvény által előírtak alapján történik a gyermekek további óvodai nevelésének, oktatásának megtervezése.

Az integrált nevelés feltételei:

Objektív tényezők

- ❖ Megfelelő segédeszközök biztosítása.
- ❖ Csoport létszáma.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Speciális eszközök biztosítása.

Szubjektív tényezők:

- ❖ Fogadó óvodapedagógus és dajka személyisége, felkészültsége. Az óvodapedagógus kapcsolata a gyógypedagógussal.
- ❖ A család támogató és pozitív magatartása.
- ❖ Gyógypedagógiai segítség biztosítása.
- ❖ A gyermek személyisége, képességei.
- ❖ A csoporttársak viszonyulása.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő- a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár az együttműködés során:

- ❖ segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- ❖ javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a gyermek egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására,
- ❖ segítséget nyújt a neveléshez – oktatáshoz szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában,
- ❖ javaslatot tesz a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására,
- ❖ figyelemmel kíséri a gyermekek haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra,
- ❖ együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- ❖ terápiás fejlesztő tevékenységet végez a gyermekkel való közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján, a rehabilitációs fejlesztést szolgáló időkeretben, ennek során támaszkodik a gyermek meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Az integráció általános elvei:

- ❖ Az integrációt az egész nevelőtestület vállalja.
- ❖ A csoportokban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatja.
- ❖ Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.
- ❖ Csoportba való beosztás előtt az óvodapedagógusok személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportalakításhoz a vezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.

Befogadó szemlélet alapelvei:

„Az elfogadás mércéje az, hogy valaki mennyire hajlandó a saját értékén emberszámba venni egy sérültet, s mennyire hajlandó beengedni abba a világba, amelyikben valamennyien élünk.” (Zsebe-Bíró)

- ❖ Minden gyermek speciális. A pedagógus nem az átlaghoz igazodik, hanem minden gyermekben az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák. A problémák természetes velejárói a tanulásnak, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei.
- ❖ A speciális megsegítés igénybevétele minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.
- ❖ A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt az intézmény dolgozóinak a gyermekek ellátásában.
- ❖ Egyéni fejlesztési terv készül minden speciális megsegítést igénylő gyermekre.

Az integráláshoz támpontot ad a Szakértői Bizottság szakvéleménye, mely tartalmazza:

- ❖ A SNI tényének megállapítását, annak okait
- ❖ Az integrált nevelés lehetőségét
- ❖ Nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket
- ❖ Intézmény kijelölését
- ❖ Kontroll vizsgálat időpontját

Csoportszervezés szempontjai:

A törvényi előírásokon túl figyelembe vesszük a

- ❖ Gyermek életkorát
- ❖ Sérülés minőségét, jellegét
- ❖ A gyermek szocializációs szintjét
- ❖ A befogadó csoport létszámát, összetételét

13.2. A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálásának célja:

- ❖ Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) – óvodapedagógiai eszközökkel
- ❖ Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, és nyelvi) – gyógypedagógiai eszközökkel
 - A hiányzó funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani
 - Funkciók egyensúlyát kialakítani
 - Speciális segédeszközöket elfogadtatni, használatukat megtanítani
 - Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni
- ❖ Befogadóvá váljon az intézmény.

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik:

- ❖ Szakértői és rehabilitációs bizottság: diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez, folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, vizsgálja az intézményi feltételek meglétét.
- ❖ Szülő: lehetősége van a gyermekkel részt venni a vizsgálatokon. A gyógypedagógus útmutatásai szerint a gyermeknek otthoni segítségnyújtás. Kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Gyógypedagógus: értelmezi SZB szakvéleményét, elvégzi a rehabilitációt, speciális egyéni fejlesztést, javaslatokkal segíti az óvodapedagógus munkáját, közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban, egyéni fejlesztési tervet készít.
- ❖ Intézményfenntartó: helyben biztosítja az integrált nevelés feltételeit, a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről.

13.3. A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott gyermek)

A mozgáskorlátozottság fogalma:

Mozgáskorlátozott az a gyermek, akinél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Típusai:

- Végtagredukciós fejlődési rendellenesség
- Szerzett végtaghiány
- Petyhüdt bénulást okozó kórformák
- Korai agykárosodás utáni mozgás – rendellenességek
- Egyéb maradandó mozgásállapot változás.

Kiemelt feladat:

- Speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása
- Eszközhasználat gyakorlása
- Eszközhasználat megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése
- A megtanult mozgás alkalmaztatása
- Énkép, önértékelés fejlesztése
- Függségi beállítódás, sérültség tudat csökkentése
- Társas kapcsolatok fejlesztése
- Önállóságra nevelés

Szervezési feladat:

Az óvodában biztosítani kell – a gyermek állapotának megfelelően:

- Az akadálymentes közlekedést
- A megfelelő mozgás és étletteret
- Az ehhez szükséges eszközöket (lejtő, kapaszkodó, stb.)

A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe építjük be. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az egyéni fejlesztést szomatopedagógus végzi a szakértői véleményben meghatározott időkeretben.

Mozgáskorlátozottak gyógypedagógiai programja segítségével történik az integráció.

Látássérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye az ép látáshoz viszonyítva két szemmel és korrigáltam (szemüveggel) is 0 – 0,33 (vízus: 0 – 33 %-os látásteljesítmény) közötti.

A látássérült gyermekek:

- ❖ Vakok (látóképessége teljesen hiányzik)
- ❖ Aliglátók (minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagy tárgy látók)
- ❖ Gyengénlátók (életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény).

Kiemelt feladat:

- ❖ Segítjük a gyermek részvételét a közös játékban
- ❖ A közösséghez való alkalmazkodását
- ❖ A viselkedési formák megtanulását és gyakorlását
- ❖ A közösség előtti szereplést
- ❖ Az önkiszolgálás megtanítását
- ❖ A tárgyak és helyük megismertetését
- ❖ A rendszereteket
- ❖ A higiénét (különösen a szem és a kéz tisztán tartását)
- ❖ Ép társak felkészítése a fogyatékosokkal való együttélésre

Óvodai nevelésünk során figyelembe vesszük a látássérült gyermekek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre.

a) Az aliglátó gyermekek

(Vízus: a fényérzéstől 10 %-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó – halló vagy látó –halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

Kiemelt feladat:

- ❖ Látásteljesítményük megőrzése
- ❖ Az ép területek intenzív fejlesztése a minél hatékonyabb kompenzálás érdekében
- ❖ Látó, halló (tapintó) életmódra felkészítés

A fejlesztés fő területei megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.

b) A gyengénlátó gyermekek

(Vízus: 10 %-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják azt használni.

Kiemelt feladat:

- ❖ A speciális optikai eszközök megismertetése
- ❖ A testtartási hibák megelőzése
- ❖ A helyes testtartás megtanítása
- ❖ A környezet vizuális megismertetése.

Fejlesztés fő területei:

- ❖ Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- ❖ A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- ❖ Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- ❖ A finommozgás fejlesztése: kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- ❖ A látás – mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Tárgyi feltételek:

- ❖ Dönthető asztallap
- ❖ Egyéni megvilágítás, stb.
- ❖ Speciális optikai eszközök

Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Óvodai ellátásuk gyógypedagógus segítségével valósulhat meg.

13.4. Hallássérült gyermekek integrációja

Intézményünk az ép értelmű hallássérült (nagyothalló és hallásukat műtéti úton helyreállított (létrehozott) gyermekek integrált nevelését a Hallásvizsgáló Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye és az érvényes törvényi szabályzók figyelembevételével látja el.

Az esélyegyenlőség biztosításával szeretnénk, ha az integrált nevelési forma minden gyermek javát szolgálná a tolerancia, az empátia, másik iránt érzett felelősségérzet kialakulásával. Az enyhébben hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea inplantált kisgyermekek képessé válnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodáskor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel halló társaival együtt vehet részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének feladatai:

A korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve

- a nyelvi kommunikáció megalapozása
- a nyelvi kommunikáció megindítása
- a nyelvi kommunikáció fejlesztése

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

hallásállapottól, és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (pl.: mentális állapot, szociokulturális környezet stb.)

Az anyanyelvi – kommunikációs fejlesztés az óvoda egésznapos tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munka jellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

a) Az enyhe fokban hallássérült- nagyothalló gyermekek

A beszéd tartományban mért hallásszintek

- ❖ 30 – 45 dB enyhe nagyothallás
- ❖ 45 – 65 dB közepes súlyos
- ❖ 65 – 90 dB súlyos hallásvesztést mutatnak.

A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével) esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

Óvodai fejlesztésükben hangsúlyt kap:

- ❖ a nyelvi kommunikáció megindítása
- ❖ a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- ❖ a beszédértés fejlesztése
- ❖ a szókincsfejlesztés
- ❖ a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- ❖ a beszédérthetőség folyamatos javítása.

Várható eredmény: a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelíthetik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele:

- ❖ a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
- ❖ szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
- ❖ valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció – fejlesztés rendszerébe.

b) a hallásukat műtéti úton helyreállított /létrehozott (pl.: cochlea implantált) hallássérült gyermekek/

Ezen gyermeknél egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Szövegértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs fejlesztés- valamint azzal párhuzamosan-, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van. Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetlegesen a pszichés fejlődés zavara miatti- beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk.

13.5. A beszéd fogyatékos /súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek/

A beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

- ❖ megkésett beszédfejlődés
- ❖ centrális dyslalia (pöszeség)
- ❖ diszfázia
- ❖ dadogás
- ❖ súlyos orrhangzóság stb.
- ❖ illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és /vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik.

Megnyilvánulási formák:

- ❖ az anyanyelvi kifejező készség, képesség alacsony szintje
- ❖ a beszédszervek gyengesége
- ❖ a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya
- ❖ a szegényes szókincs
- ❖ a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiánya
- ❖ a grammatikai fejletlenség
- ❖ az utánzóképeség gyengesége
- ❖ beszédészlelés, beszédmegértés zavara

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó:

- ❖ sérülés specifikus
- ❖ intenzív
- ❖ komplex
- ❖ az életkori sajátosságokat
- ❖ a játékoság elvét szem előtt tartó – nevelési környezetben valósulhat meg.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés:

- ❖ a mozgás
- ❖ a kommunikáció
- ❖ a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- ❖ a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia – prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Beszédfigyatekos gyermekek egyéni fejlesztését logopédus végzi.

13.6. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált nevelése.

Agresszív magatartású gyermek

Tünetei: Testi erejét fitogtatja, játékának tartalma és stílusa is agresszív, rombol, állandó vibrálás jellemzi.

Kiemelt feladat:

- preferáló megerősítő módszerek (a gyermek jó tulajdonságait erősítjük)
- megbízásokat adunk számára
- motiváljuk
- tevékenysége révén értékeljük, dicsérjük
- együttműködési szituációkat teremtünk
- napi jelzések a szülő felé

Szorongó gyermek

Tünetei: Ép intellektus mellett viselkedése eltér az adott korosztálytól elvárható viselkedéstől.

Jellemzője, hogy kérdésre tudja a választ, de nem meri mondani.

Énképe negatív, önértékelése alacsony, alulteljesít.

Vegetatív tüneteket is mutathat, társas kapcsolatai beszűkülnek.

Kiemelt feladat:

- ❖ okok feltárása
- ❖ pozitív megerősítés
- ❖ társas kapcsolatok kialakítása
- ❖ sikerélmény biztosítása
- ❖ reális önkép kialakítása
- ❖ napi jelzések a szülő felé (pozitív, negatív történések jelzése)

Hiperaktív gyermek (figyelemzavar, motoros nyugtalanság, tanulási nehézség együttes)

Tünetei:

- ❖ állandóan mozgásban van, az optimális ingerlési szint fenntartása érdekében
- ❖ belső ingerlő központja alulműködik
- ❖ speciális az információfeldolgozás módja, az információk szétszóródtak
- ❖ tévesztéseiből, hibáiból nem tanul
- ❖ cselekvését a következményekkel nem tudja összekapcsolni
- ❖ a metakommunikációt nehezen érti
- ❖ társas kapcsolatai hiányosak

- ❖ tolerancia képesség gyengeség
- ❖ monotónia tűrőképesség gyengeség

Kiemelt feladat:

- ❖ pozitív, elfogadó légkör biztosítása
- ❖ minden esetben értékelés, azonnali megerősítés szükséges
- ❖ fizikailag is mellette kell állni, segíteni. Rövid, világos, egyszerű utasításokat adni.
- ❖ figyelem fejlesztése
- ❖ meg kell tanítani arra, hogy kérjen segítséget
- ❖ csak azt szabad elvárni tőle, amire képes
- ❖ sikerélményeket kell biztosítani számára
- ❖ társas kapcsolatait erősíteni szükséges

Fejlesztésük során hasznos lehet a sikert adó mozgásos tevékenység, ami vesztibuláris (egyensúlyérzék) ingert biztosít. Túlmozgatni, lefárasztani sem szabad, mert átbillen.

13.7. Diszlexia veszélyeztetettség

Jellemzője:

- ❖ hangtévesztés
- ❖ szótagcsere
- ❖ nehéz szavak után mondása nehézkes
- ❖ összetett szavak elő – és utótagjának cseréje
- ❖ nyelvi elmaradások: (megkésett beszédfejlődés, makacs beszédhiba, ügyetlen beszédszervi mozgások, szegényes szókincs, szótagolási nehézségek, rövid és grammatikailag helytelen mondszerkesztés)
- ❖ gyenge verbális, vizuális emlékezet
- ❖ fejletlen ritmusérzék
- ❖ dominancia zavara
- ❖ gyenge testséma ismeret
- ❖ ügyetlen mozgás
- ❖ időbeni, térbeni tájékozódás hiánya
- ❖ szerialitás zavarai.

A diszlexia- veszélyeztetettség az olvasás tanulás megkezdése előtt diagnosztizálható és terápiával megelőzhető.

A szűrést és a fejlesztést Meixner Ildikó módszerével végzi az intézménybe kijáró logopédus.

Kiemelt feladat:

- ❖ beszédhanghallás fejlesztése
- ❖ testséma fejlesztése
- ❖ segítő környezet folyamatosan álljon a gyermek rendelkezésére
- ❖ beszédhangok korrigálása
- ❖ beszédritmus fejlesztése

- ❖ szókincsfejlesztés
- ❖ auditív és vizuális emlékezet, figyelemfejlesztés
- ❖ a betűtanuláshoz szükséges készségek fejlesztése

13.8. Diszgráfia veszélyeztetettség

Írásmozgás zavara.

Iskolás korban felismerhető tanulási zavar.

Jellemzője óvodás korban:

- ❖ rossz kéztartás
- ❖ nem szeret a gyermek rajzolni, festeni
- ❖ íróeszközök helytelen fogása
- ❖ görcsösség
- ❖ irányok tévesztése (térben és síkban)

Kiemelt feladat:

- ❖ az ábrázoló tevékenység megszerettetése
- ❖ a nagymozgások begyakorlása, pontosítása után finommotorika fejlesztése
- ❖ testséma kialakítása
- ❖ méltányos értékelés
- ❖ segítő környezet folyamatosan álljon a gyermek rendelkezésére
- ❖ kézizomzat erősítése.

13.9. Diszkalkulia veszélyeztetettség

A diszkalkulia a számolási, matematikai képességeknek a gyermek intelligenciájához mért gyengesége.

Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart:

- ❖ az érzékelés – észlelés folyamata
- ❖ sérült a gondolkodás
- ❖ akadályozott a fogalmak kialakulása
- ❖ sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor – és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése
- ❖ zavart szenved az emlékezet és a figyelem
- ❖ mennyiség és számosság fogalma

További jellemző tünet:

- ❖ hiányzik a mennyiségi és formai érdeklődés (matematikai)

Kiemelt feladat:

- ❖ testséma kialakítása
- ❖ téri tájékozódás alakítása

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ matematikai fogalmakkal történő ismerkedés a tevékenységek során (mennyiség, számosság)
- ❖ gondolkodásra aktivizálás
- ❖ sikerélményhez juttatás cselekvésben, gondolkodásban
- ❖ matematikai érdeklődés felkeltése
- ❖ viszonzyszavak beépítése az aktív szókincsbe

13.10. A fejlesztés kiemelt feladatai a részképesség zavar és / vagy fogyatékoságok együttes, halmozott tüneteit mutató gyermekek esetén (kevert specifikus zavar)

Több részképesség- zavar együttes előfordulása „halmozott fejlődési zavart” okoz. Ez a beszéd/ nyelv, a mozgás, a kognitív képességek eltérő és egyenetlen fejlődését foglalja magába.

Az ilyen típusú, speciális fejlesztésre szoruló gyermekek logopédiai – (gyógy)pedagógiai ellátásának lényege:

- ❖ A percepció minden részterületét fejleszteni kell:
 - a vizuális,
 - akusztikus,
 - taktilis,
 - mozgásos észlelés folyamatait,
 - motoros képességeket,
 - beszéd- és nyelvi készségeket.

Alapelvei, módszerei eszközei:

- ❖ A részképesség- zavar tüneteit mutató gyermekek különleges gondozási igényeinek kiépítése gyógypedagógus közreműködését igényli, aki meghatározza:
 - a lemaradás helyét és mértékét
 - meghatározza a fejlesztési célt.
- ❖ A gyermekek a komplexitás elvén alapuló egyéni terápiás terv alapján kapnak segítséget. A foglalkozások anyagának meghatározása a gyermek egyéni szükségleteinek figyelembevételével történik.
- ❖ Módszer jellemzői:
 - többirányú ráhatás, rávezetés
 - az egyes részfunkciók megerősítése, vagy szükség esetén újra tanítása.

Egyéni fejlesztési terv

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének dokumentálásához egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a fejlesztési tervet gyógypedagógus készíti el.

Tartalma:

- ❖ Gyermekek neve, születési ideje
- ❖ Óvodai felvétel ideje

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ Szakértői bizottság megnevezése, a szakvélemény dátuma, felülvizsgálás ideje
- ❖ Diagnózis, vizsgálati eredmények
- ❖ Fejlesztendő területek
- ❖ Fejlesztési ütemterv havi bontásban
- ❖ Elért eredmények

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése:

Intézményünkben a következő területeken történik tehetségfejlesztés:

- ❖ vizuális nevelés, „ügyes kezek”
- ❖ gyermektánc nevelés, „aprók tánca”

Cél : „Tehetség ígérek” gondozása

Feladat

- ❖ Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetség- ígérek minél korábban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- ❖ A tehetség ígérek erős oldalának fejlesztése
- ❖ A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- ❖ Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- ❖ Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Tartalma

- ❖ Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségígérek” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.
- ❖ Tevékenységek vezetése, mely a „tehetségígérek” speciális érdeklődésére, épít speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően.
- ❖ A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

13.11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezi az óvodai környezetet - személyi és tárgyi feltételrendszert -, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül - tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség - kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek

- ❖ A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- ❖ Szűkös lakáskörülmények kis alapterületű lakásban több személy él együtt így kevés az egy főre jutó alapterület.
- ❖ Egészségtelen lakhatási feltételek - vizes salétromos falak, nagy páratartalom.
- ❖ A szülők alacsony iskolai végzettsége - csak általános iskolai, vagy olyan, érettségit nem igénylő szakképzettség, amelynek nincs munkaerő - piaci értéke.
- ❖ Deviáns környezet szocializációs ártalmai - alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély.
- ❖ Család hiánya - állami gondoskodásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek, egyszülős család, elvált szülők.
- ❖ A beteg vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvodapedagógus köteles

- ❖ jelzéssel élni az óvodavezető felé a gyermek veszélyeztetettsége esetén,
- ❖ hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek

- ❖ Fizikai bántalmazás.
- ❖ A gyermek szexuális zaklatása.
- ❖ Szülői felügyelet hiánya.
- ❖ Elhanyagoló szülői magatartás.
- ❖ Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények.
- ❖ Pszichés bántalmazás.
- ❖ Éhezés, nem megfelelő táplálkozás.
- ❖ Indokolatlan hiányzás az óvodából.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ Minimális jövedelmi viszonyok.

Célunk:

- ❖ A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- ❖ Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink:

Az óvodapedagógusok feladatai

- ❖ Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése
- ❖ Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- ❖ Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az óvodavezetőknek.
- ❖ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- ❖ A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az óvodavezetőknek.

Az óvodaigazgató feladatai

- ❖ A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten.
- ❖ Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- ❖ A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.
- ❖ Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- ❖ Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.
- ❖ Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele.
- ❖ Anyagi gondokkal küzdő családok támogatására, tájékoztatás a térítési díj csökkentése érdekében.
- ❖ Beszámoló készítése évente.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítségének lehetőségei:

- ❖ Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről.
- ❖ A szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- ❖ óvoda orvosával, védőnőjével,
- ❖ Gyermekjóléti Szolgálattal.

Sikerkritérium: akkor vagyunk sikeresek, ha

- ❖ Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- ❖ A szülő bátran fordul az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaival.
- ❖ Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- ❖ A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

14. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ELVEK, FELADATOK:

Az óvodánkba járó gyermekek részére a rendszeres gyermekvédelmi támogatás (RGYK), a normatív támogatás / 3 és több gyermekes vagy tartós betegség/ és a rászorultsági alapon történő önkormányzati támogatás igényelhető.

Esélyegyenlőségük növelése érdekében, ha a férőhelyek száma megengedi, a gyermekek már 2,5 éves kortól kerüljenek be az intézményi nevelésbe. Az Óvodai Fejlesztő Programunkban való részvétel mellett a tehetséggondozás is kiemelt szerepet kap. Célunk a meggyőzés, a bizalom erősítése a nyitott óvoda által, fontos a program gyermekközpontúságának, a családi, hangulatos légkör bemutatása.

ALAPELVEK:

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a rendelkezésünkre álló adatok, tények és eddigi értékeink alapján az alábbi alapelvek, feladatok, felelősség megállapítására került sor.

- ❖ Óvodánk célrendszere kiemeli a gyerekek megismerését, elfogadását, képességszintre épülő fejlesztést, a tehetség gondozását, a kompenzációt, felzárkóztatást. A csoportszobák felszereltsége megfelelő a program előírásainak, biztosított a szakember ellátottság. A nyitott óvoda feltételezi a szülői házzal való szoros kapcsolatot, a szülőbevonás által. A szociális segítség (gyermekjóléti és családsegítővel való napi kapcsolat) tovább erősíti a családok működőképességét.
- ❖ Az Óvodai Fejlesztő Program megléte és működtetése az esélyteremtés egyik lehetősége az egyéni fejlesztés. A nevelési programunkban kiemelt a gyermekek döntési választási joga, a szocializáció-kapcsolatok, élményszerzés biztosítása. Mindezek növelik a h.h. és h.h.h. gyermekek esélyeit, hogy értékeikkel tisztában

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

legyenek, legyen véleményük, legyenek határozottak, és minden élethelyzetben találják fel magukat.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A Pedagógiai Program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordítunk az egyenlő bánásmód, az

esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

ÁLTALÁNOS FELADATOK

- ❖ Beiratkozáskor a szülőt kisgyermekével együtt fogadjuk óvodai intézményünkben. Ekkor nyilatkozhat önkéntesen a szülő a halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, valamint tájékoztatjuk a nyilatkozat előnyeiről, a lehetőségekről.
- ❖ A tanulási folyamatban az egyéni ill. mikrocsoportos foglalkozások a döntési, választási lehetőség biztosítása mellett a differenciált egyéni fejlesztést valósítják meg.
- ❖ Minden tanköteles, visszamaradó gyermek egyéni fejlesztésben részesül, ill., ha nincs ilyen a csoportban, akkor a részképeség hiánnyal rendelkező gyermekek közül 2-2 gyerek egyéni fejlesztését biztosítani kell.
- ❖ Bemeneti, a köztes és kimeneti mérések folytatása a meglévő mérőeszközök segítségével megállapított fejlesztendő területek beépítése a nevelőmunkába.
- ❖ A gyermekek fejlesztésében az egyéni, mikrocsoportos v. szociocsoportos fejlesztés a hátrányok csökkentése, ill. tehetségfejlesztés tekintetében fontos.
- ❖ A gyermekek neveltségi szintjének fokozása oly módon, hogy a szokásszabályrendszer megalkotásába bevonjuk őket, így értékelik maguk és társaik munkáját, tevékenységét. Testi fenytést, megszegyenítést, hovatartozás miatti előítéletet nem alkalmazhatnak a dolgozók.

Kötelezettség és felelősség

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- ❖ az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha minden gyermek részére biztosítjuk az emberi méltósághoz való jogát.
- ❖ Minden dolgozó feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- ❖ az intézményben biztosított szolgáltatások igénybevétele során
- ❖ a gyermeki jogok gyakorlása során

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ felzárkóztatás, egyéni fejlesztés vagy tehetséggondozás biztosítása,
- ❖ gyermekcsoportban történő elhelyezéskor
- ❖ hit és vallásfoglalkozáson való részvétel biztosítása

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek tekintetében akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek:

- ❖ Szívesen jár óvodába.
- ❖ A közösségen belül megtalálja helyét, társaik elfogadják, nem kerül peremhelyzetbe.
- ❖ A gyermek örömmel vesz részt a speciális foglalkozásokon.
- ❖ A kisgyermek a bemeneti fejlettséghez képest kimutathatóan fejlődik

15. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Feladataink:

- ❖ a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- ❖ praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítása
- ❖ térítési díjkezdvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatások kezdeményezése
- ❖ családi életre és egészséges életmódra nevelés
- ❖ a mozgás megszerettetésével az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- ❖ tolerancia, segítőkészség kialakítása, másság elfogadása.

Tevékenységek:

- ❖ a Pedagógiai Programunk teljes egészében szolgálja,
- ❖ differenciált fejlesztés,
- ❖ egészségnevelés
- ❖ mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása
- ❖ tehetséges gyermekek felkészítése,
- ❖ egyéni fejlesztő foglalkozások
- ❖ élményszerzés biztosítása
- ❖ kulturális rendezvényeken való részvétel
- ❖ pályázatok írása

Szülőknek felajánlott segítség:

- ❖ szülői értekezletek, csoportmegbeszélések, fogadóórák

- ❖ folyamatos rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról
- ❖ szülőkkel közös programok szervezése.

15.1 Hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei

Azon gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- ❖ A hazájukat elhagyó más nemzetiségű gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- ❖ Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden kisgyermeket megillet.
- ❖ Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- ❖ A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Felkészülés a gyermek fogadására.

Az óvodapedagógus felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.

Az érkező gyermek empátiás fogadása

- ❖ A gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása és előzetes szocializációs tapasztalatai:
- ❖ A kisgyermek, amikor bekerül a számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőnek, kirekesztettnek érzi magát.
- ❖ Nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyerekek beszédét, és őt sem értik a többiek. Félt az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól.
- ❖ Vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, ettől úgy érzi, ő más, mint a többi kisgyerek.
- ❖ Általában a család szociálisan is rászorult ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát.

Ezért az óvodapedagógus legfontosabb feladata:

A kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása szükséges a

többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét - játék, mese, vers, ének, zene, tánc - figyelembe véve valósítható meg. A gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Szívesen jár óvodába.
- ❖ A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- ❖ Szívesen játszik társaival, és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- ❖ Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tőmondatokat képes magyarul kimondani.

16. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

16.1. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A mozgásfejlesztés célja:

- ❖ A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- ❖ A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- ❖ A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- ❖ A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- ❖ Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

16.2. Mozgásfejlesztés a szabad játékban

1. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.
2. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani

kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására

Életkori jellegzetességek

A (2,5) 3 - 4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek, textil alagút, de akár tornaszőnyegek és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó- bújójátékokat. Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játéokra.

4 - 5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem- láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem- kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célbadobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók, különböző hinták, a Body Roll, a füles labda, az ugróasztal, a lépegető, az elefánttalp.

5 – 6 - 7 (8) éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Ezekhez a tevékenységekhez a helyet a csoportszoba rendszeres átrendezésével tudjuk biztosítani. Ezért mobil, könnyen mozgatható bútorokat és kiegészítő eszközöket használunk.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készítheti a gyermekeket például a „bújókacsó”, egyensúlyozásra a láncos lépegető híd.

A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a több- funkciós mászóvár. A labdajátékok sokaságát választhatják, például kosárra dobás, foci, kidobós. Ezeken kívül az óvónők kreativitása szab csak határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek.

16.3 Mindennapos irányított testmozgás

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Célja:

- ❖ A tervezett, szervezett, irányított mozgásos játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- ❖ Koordinált mozgás alakítása.
- ❖ Téri tájékozódás kialakítása.

A szervezet mozgás anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze. Alapja Dr. Tóthszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában című könyve, mely ötleteket ad a tematikára és módszertanra is.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél. Kiscsoportban, középső és nagycsoportban a mindennapos testnevelésen túl heti egy, kötelező testnevelés foglalkozást tartunk.

A tevékenységek megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A (2,5)3 - 4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson, a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

Ezért alkalmazhatóak jól a testsémafejlesztő programból a következők:

- ❖ a testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (például „Járjatok a sarkatokon!” „Ütögessétek a talpatokat a földhöz!”).
- ❖ a tárgyhöz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (például „Álljatok a babzsák mögé!” „Hasaljatok a padra!”).
- ❖ test személyi zónájának alakítása (például „Emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekbe!”).

Ebben az életkorban külön nem tervezzük az észlelés fejlesztését, hiszen a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat, és különböző formákat mozognak be. Például futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt (az óvodapedagógus a helyzetét mindig változtatja) szökdelés padok körül, székek között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:

- ❖ Az egyensúlyérzék fejlesztése, például különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások.
- ❖ Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, például babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás.

A testsémafejlesztő programból kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása. A kicsiknél még csak az „egyik-másik” megkülönböztetést használjuk. Itt már a „jobb - bal” kifejezéseket is, de a csuklójukon lévő jelhez igazodva. Például „Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteiket!” A csukló megjelölése a kezességtől független. A pontos eligazodás miatt azonban fontos, hogy mindig ugyanarra az oldalra kerüljön a szalag. Az észlelés fejlesztése is megjelenik a 4 - 5 éveseknél, de még mindig nem kiemelt feladatként.

Az 5 – 6 – 7 (8) éveseknél azonban az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Például labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is.

Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. Testnevelési foglalkozáson ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A foglalkozáson lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat. Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg. E tevékenység napirendbe illesztését minden óvónő maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a délelőtti játék utáni időszak, mielőtt a gyermekek kimennek levegőzni. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

Célja:

- ❖ A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne.
- ❖ Igénnyé, majd szokássá váljon a mindennapi mozgás.
- ❖ Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A mozgásfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- ❖ Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- ❖ A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- ❖ A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- ❖ Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- ❖ A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- ❖ Mozgásos tevékenység anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- ❖ A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- ❖ Oldaliságot jelző csuklópánt használata.
- ❖ A testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- ❖ Tiszta, jó levegő biztosítása a csoportszobában, tornaszobában.
- ❖ Az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra történő szervezése. (Arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van!).
- ❖ A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- ❖ Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele.
- ❖ Az adott testnevelés-foglalkozás mozgásos anyagához a prevenció program fejlesztési feladatának hozzáigazítása.
- ❖ Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- ❖ A testnevelés-foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.
- ❖ A tevékenység szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.
- ❖ A tevékenységek eszközeként, az anyagtól függően, kéziszer használata.
- ❖ A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak.
- ❖ Kiemelt prevenció feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika - fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Igényli a mindennapos mozgást.
- ❖ Mozgása harmonikus, összerendezett.
- ❖ Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- ❖ Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- ❖ Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- ❖ Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- ❖ Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- ❖ Fejlett az egyensúlyérzéke.
- ❖ A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- ❖ Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).

- ❖ Ismeri legalább 2-3 kéziszersz használatát (labda, babzsák, karika).
- ❖ Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- ❖ Ismeri a csapatjáték szabályait.
- ❖ Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

17. A játék

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
2. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
3. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
4. A játékhoz megfelelő helyre esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket kínálunk fel a gyermeknek. Az óvoda és az óvodapedagógus megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosít a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz és a szabályjátékokhoz.
5. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

17.1. Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

- ❖ **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.
- ❖ **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

- ❖ **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.
- ❖ **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki kreatív játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A játék támogatása

A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegéletteni, érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játékok végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat-e vagy a biztonságot nyújtó ismerttet preferálja az adott pillanatban. Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia. Óvodánkban előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvónő által kezdeményezett játék. Eltérés az óvónő szerepében található:

17.2 Szabad játék

Amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a

- ❖ játéktevékenység kiválasztásában,
- ❖ játékeszközök megválasztásában,
- ❖ társak megválasztásában,
- ❖ gyermeki játékgondolás megvalósulásában,
- ❖ játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

17.3 Kezdeményezett játék

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a külső készítésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- ❖ A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartjuk tiszteletben választását - jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!
- ❖ Alkotó pedagógiai légkörben biztosítjuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- ❖ A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játéktevékenység célja — óvodapedagógusi szemmel:

- ❖ A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- ❖ Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- ❖ Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

A játék támogatásából adódó óvodapedagógusi feladatok

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggör, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Feltételek biztosítása:

- ❖ Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- ❖ Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- ❖ A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora - függetlenül a korcsoporttól - legyen megtalálható az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére.
- ❖ A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- ❖ Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- ❖ A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (például bújócsó, füles labda, katicás lépegető stb.).
- ❖ Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- ❖ A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyokról való gondoskodás.
- ❖ A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.

A játék támogatása:

- ❖ A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- ❖ Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése → differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- ❖ A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- ❖ Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása (nem az életkornak megfelelő játék támogatása!).
- ❖ Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátszás során.
- ❖ A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képesség- struktúrák adekvát támogatása.
- ❖ A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- ❖ Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja.
- ❖ A gyermekek kérdéseire való oldalfigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- ❖ Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- ❖ Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- ❖ A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- ❖ Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- ❖ A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Örömmel, önfeledten játszik.
- ❖ Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ❖ Építmény lemásolására képes.
- ❖ Képes élményei eljátszására.
- ❖ Szívesen vállal szerepet.
- ❖ Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- ❖ Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- ❖ Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- ❖ Játékában elmélyült, kitartó.
- ❖ Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Kultúraátadás

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása.

Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

18. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső *természeti* környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), más- részről a külső, emberi - tárgyi környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet) illetve ezek formai, mennyiségi, téri viszonyait. Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Életformára, környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi étellel tudunk nevelni. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Ha ehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá a dajka pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne. A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül. Tekintettel arra, hogy falun élünk közel a természethez, a családokra mégsem jellemző a természet ismerete, szeretete, védelme. Ezért hangsúlyos szerepet szánunk a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viselkedési formák és magatartásmódok alakításának.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Célunk:

- ❖ Az élet védelme és tisztelete.
- ❖ Az épített környezet védelme.
- ❖ A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- ❖ A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- ❖ A hazaszeretet, a magyarságtudat megalapozása, a szülőföld, a lakóhely, a család, az óvoda és a hozzájuk kapcsolódó személyek, hagyományok megismerése, szeretete, védelme által.
- ❖ A közösséghez való tartozás élményének megismertetése.

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- ❖ A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- ❖ Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- ❖ Témaválasztásánál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- ❖ Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- ❖ Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- ❖ Erősíti a közösséghez tartozás élményét.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- ❖ Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- ❖ A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.

- ❖ Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- ❖ Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- ❖ Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- ❖ A csoportszobában élő természetsarkot alakít - ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- ❖ Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- ❖ Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észrevéti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- ❖ A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- ❖ Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- ❖ Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- ❖ Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- ❖ Tudja saját és szülei nevét.
- ❖ Ismeri szülei foglalkozását.
- ❖ Tudja óvodai csoportjának nevét.
- ❖ Tisztában van a családban, az óvodai csoportban elfoglalt helyével, tiszteli és szereti az ott kialakult értékeket.
- ❖ Különbséget tud tenni az évszakok között.
- ❖ Ismeri a napszakokat.
- ❖ Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- ❖ Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- ❖ Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- ❖ Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- ❖ Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- ❖ Felismeri a közlekedési eszközöket.
- ❖ Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- ❖ Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.

18.1. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- ❖ a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása,
- ❖ a matematikai érdeklődés felkeltése,
- ❖ a logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- ❖ A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- ❖ Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- ❖ Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- ❖ A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- ❖ Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- ❖ A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- ❖ Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- ❖ A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- ❖ Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés.
- ❖ A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- ❖ Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- ❖ A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- ❖ A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

18.2. Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

1. A számfogalom előkészítése, megalapozása

- ❖ Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- ❖ Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- ❖ Fedezzék fel a rész - egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- ❖ Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- ❖ Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- ❖ Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

2. Tapasztalatszerzés a geometria körében

- ❖ Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- ❖ Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- ❖ Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész - egész viszonyát.
- ❖ Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

3. Tájékozódás a térben és a síkban

- ❖ Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- ❖ Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
- ❖ Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- ❖ Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- ❖ Problémamegoldó készsége jó.
- ❖ Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- ❖ Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- ❖ Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több- kevesebb...
- ❖ Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra - balra, előre - hátra, lent - fent...
- ❖ Helyesen használja a névutókat.
- ❖ Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- ❖ Képes részekből az egészet kirakni.
- ❖ Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- ❖ Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- ❖ Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

19. Verselés, mesélés

1. Mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.
2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére
3. Az élőlészavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, ritmusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
7. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Tapasztalataink szerint a családokban túlbujánczott a személytelen televízió, videó, DVD, számítógép játékot, tabletek telefonok és mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséit, illetve klasszikus és kortárs irodalmi műveket is.

Célunk:

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- ❖ A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- ❖ A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- ❖ A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek megismertetése
- ❖ A szülők nevelési szemléletének formálása.

Javasolt tartalom:

(2,5)3 - 4 évesek	népi mondókák, rigmusok, népmesék, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, rövidke versek; ismerkedés a képesmesés könyvekkel, bábokkal
4 - 5 évesek	népi mondókák, kiszámolók, népmesék, mondavilág meséi, hangutánzó mesék, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek, bábozás, dramatizálás
5 – 6 - 7(8) évesek	népi mondókák, népmesék, mondavilág meséi, felelgetők, verses mesék, tréfás mesék, versek, nyelvtörő mondókák, tündérmesék, bábozás, dramatizálás

A napi tevékenység során az óvodapedagógus többször is mondhat - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. (2,5) 3 - 4 éves korban, a simogatók, tapsoltatók, népi mondókák ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat, illetve a magyarság történelmét feldolgozó mondákat, meséket. Teremtsen alkalmat arra, hogy gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövéseire, befejezésére is.

A verseléssel, meséléssel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- ❖ Életkornak, a gyermekek fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi anyag választása.
- ❖ Elsősorban a magyar népmesékből, népi hagyományokat felidéző mondókákból, a magyarság történelmét feldolgozó mondákból való választás.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket is.
- ❖ Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
- ❖ Mobilizálható mesekuckó kialakítása.
- ❖ Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
- ❖ A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- ❖ Szívesen dramatizál, bábozik.
- ❖ Kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol.
- ❖ A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése.
- ❖ Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- ❖ A könyvek használatának, megbecsülésének kialakítása.
- ❖ Könyvtárlátogatások szervezése.
- ❖ Színházlátogatások szervezése a családoknak.
- ❖ Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
- ❖ A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Örömmel várja a mesélést.
- ❖ Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- ❖ Képes kitartóan figyelni.
- ❖ Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- ❖ Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- ❖ Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- ❖ Szívesen nézeget képeskönyvet.
- ❖ A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- ❖ Szívesen mond verset.
- ❖ Szereti a mondókákat.
- ❖ Képes történeteket elmondani.
- ❖ Képes meséket, történeteket alkotni.
- ❖ Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- ❖ Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.
- ❖ A gyermek szívesen dramatizál és használja játékában a bábokat.
- ❖ Nő a szülői mesélés gyakorisága.

20. Ének, zene, népi játék, tánc

1. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészségét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.
2. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában alapján történik. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is. A szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet megalapozására az ének-zene, énekes játék és gyermektánc érdelemgazdag jó gyakorlatokat ad.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését segítik.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközüül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Ez nem kell, lentebb benne van.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Célja:

- ❖ A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- ❖ A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- ❖ A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek és az igényesen megválasztott kortárs művészeti alkotások megismertetése által.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A zenei nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport: képességszintjének megfelelően.

(2,5) 3 - 4 évesek	<ul style="list-style-type: none"> - A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. - A játékok elsősorban kétszemélyes (óvodapedagógus gyermekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. - 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal
4 - 5 évesek	<ul style="list-style-type: none"> - A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. - A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. - A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. - 4 - 5 új mondóka, 12 - 15 énekes játék, 2 - 3 műdal
5 – 6 – 7 (8) évesek	<ul style="list-style-type: none"> - A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. - Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párvjátékok. - 4 - 7 új mondóka, 15 - 18 új énekes játék, 3 - 4 alkalomhoz illő műdal

- ❖ Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszérés.
- ❖ Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- ❖ Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- ❖ Friss levegő biztosítása.
- ❖ A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- ❖ A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- ❖ Az óvodapedagógus örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.
- ❖ Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvodapedagógusi feladatok korcsoportonként, a hallás- és ritmusérzék fejlesztése terén:

<p>(2,5) 3 - 4 évesek csoportjában</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk - hangos különbségének felismertetésével. - Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. - Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. - Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempó-különbségek (gyors—lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. - Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. - Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. - Ritmusmotívumok - egyszerű beszélt és énekelt – visszatapsoltatása.
<p>4 - 5 évesek csoportjában</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. - Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában. - Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. - Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. - Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. - Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. - Táncos jellegű mozdulatok alakítása. - Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. - Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. - Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

5 – 6 – 7 (8) évesek

- Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.
- Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.
- Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.
- Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.
- Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.
- Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében.
- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.
- Dallam felismertetése a dal ritmusáról.
- Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.
- Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.
- Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.
- Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.
- Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
- Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játéokra.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- ❖ Bátran énekel, akár egyedül is.
- ❖ Korához képest tisztán énekel.
- ❖ Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors - lassú.
- ❖ Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- ❖ Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett.
- ❖ Szívesen hallgat zenét.
- ❖ Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- ❖ Felismeri néhány hangszer hangját.
- ❖ Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- ❖ Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

21. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabb eszköze. (A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja.)

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.
2. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
3. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
4. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Célunk:

- ❖ A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- ❖ Maga a tevékenység és ennek az öröme legyen fontos.
- ❖ Az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására az esztétikai élmények befogadására.
- ❖ Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, a komponáló -, térbeli tájékozódó-, és rendezőképesség alakítását.
- ❖ A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, és annak képi kifejezése.
- ❖ A gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagítása.
- ❖ Képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- ❖ A helyes ceruzafogás elsajátítása.

Az ábrázoló tevékenységekből (vizuális nevelésből) adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán (megfelelő helyet, időt) teret, változatos eszközöket biztosít a gyermekek számára.
- ❖ Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- ❖ Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- ❖ Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő...
- ❖ A higiénias szokások betartását figyelemmel kíséri.
- ❖ Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A (2,5) 3—4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés, mintázás technikai (alapjait,) alapelemeit, (alaptechnikáit,) eljárásait, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- ❖ A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- ❖ Az 5-6- 7(8) éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- ❖ Bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, népművészeti elemeket, esztétikus tárgyi környezetet, községünket és a közelünkben lévő városokat (Szolnok, Törökszentmiklós).
- ❖ A gyermekeket rácsodálkoztatja, nyitottá, igényessé teszi a szépre, esztétikusra.
- ❖ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- ❖ Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára, szín képzeletének gazdagodására.
- ❖ Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- ❖ Az 5 - 6 - 7 éves gyermekeknek saját gyűjtődossziét biztosít.
- ❖ A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezel.
- ❖ Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- ❖ Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- ❖ Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységek során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- ❖ Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót (szülői támogatással) ad a gyermekeknek.
- ❖ Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- ❖ A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- ❖ A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.
- ❖ A gyermekmunkákat rendszeresen kiállítjuk a csoportok vizuális falán (csoportszobában).

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

- ❖ Bátran, szívesen használja *egész nap* az ábrázolás eszközeit.
- ❖ Élményeit képes megjeleníteni.
- ❖ Szem-kéz mozgása összerendezett.
- ❖ Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- ❖ Ismeri a különböző technikák *alapelemeit, eljárásait*, azokat képes alkalmazni.
- ❖ Ismeri a hat alapszint, azt bátran használja.
- ❖ Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- ❖ Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, korának megfelelő.
- ❖ Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- ❖ Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- ❖ Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- ❖ Megbecsülik az elkészült produktumokat, önmagukét és másokét is.
- ❖ Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- ❖ Térlátása korának megfelelő.
- ❖ Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- ❖ Vonalvezetése balról jobbra halad.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

1. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
2. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
3. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
4. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
5. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
 - ❖ az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
 - ❖ a spontán játékos tapasztalatszerzés;

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

- ❖ a játékos, cselekvéses tanulás;
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás.

6. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk:

- ❖ Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- ❖ Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- ❖ Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.
- ❖ Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- ❖ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, a játékos, cselekvéses tanulás kialakítása a tevékenységekben.
- ❖ Szokások alakítása utánzások mintá- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- ❖ Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- ❖ A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- ❖ Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- ❖ Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- ❖ Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- ❖ Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ❖ A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- ❖ A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formájának felismerése
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben
 - Speciális szükségleteinek kielégítése
 - Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében
- ❖ Részképesség - lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés az óvodavezetőnek és a megfelelő szakembernek.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha

- ❖ A gyermek érdeklődő, bátran kérdez.
- ❖ Szívesen vesz részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- ❖ A tanuláshoz szükséges kompetenciáik korának megfelelően fejlettek.
- ❖ A részképeség- és tanulási zavaros gyermek időben megfelelő szakemberhez kerül.
- ❖ A tehetséges gyermek is megtalálja a kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.

22. Munkajellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
2. A gyermek, munka jellegű tevékenysége:
 - ❖ örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
 - ❖ a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
 - ❖ a közösségi kapcsolatok a kötelesség - és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása

- ❖ Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- ❖ Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- ❖ Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk, a saját és mások elismerésének képessége.

A munka jellegéből adódó óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- ❖ Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ❖ Elegendő munkalehetőség szervezése.
- ❖ Tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés.
- ❖ Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- ❖ A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- ❖ A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- ❖ Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- ❖ Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- ❖ Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- ❖ A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- ❖ A munka és balesetvédelmi előírások betartása és betartatása.
- ❖ A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja, ügyelve arra, hogy minden gyermek örömmel és aktívan vegyen részt a tevékenységben.

Sikerkritériumok: akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek

Önkiszolgáló tevékenységek:

- ❖ A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzi.
- ❖ Étkezésnél helyesen használja a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- ❖ Öltözködéskor önállóan, tud gombolni, próbálkozik a megkötéssel.
- ❖ Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségének növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák:

- ❖ Pontosan megérti, mit várunk el tőle, és azt önállóan teljesíti.
- ❖ Bonyolultabb feladatot is örömmel végez el és annak szervezésében is önálló.
- ❖ Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesz, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák:

- ❖ A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelése, önbizalma, *saját és mások munkájának elismerése*.
- ❖ Naposi feladatait önállóan, pontosan végzi.
- ❖ Terítésnél ügyel az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- ❖ Felelősi munkákat szívesen vállal (például mosdó, élősarok), és önállóan teljesíti.
- ❖ A környezet rendjének megőrzésére ügyel, segít annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- ❖ Vigyáz játékaikra, és rendben tartja azokat.
- ❖ Munka jellegű tevékenységeit a felelősségérzet, a feladattudat, a kitartás, és a céltudatosság jellemzi.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- ❖ A szemetet szelektíven helyezi el az adott gyűjtőkben.
- ❖ Szívesen segít a falevelek összegyűjtésében, azt a kijelölt komposztáló ládába helyezi.
- ❖ A virágokat nem tépi le, hagyja az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- ❖ Szívesen ápolja a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- ❖ Télen gondoskodik a madarak táplálékáról.

23. Az óvodai élet szervezése

Óvodánkban a nevelés csak az igazgató által jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott létszám- határok - beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is - figyelembevételével. Heterogén vagy részben heterogén csoport esetén törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására, például (2,5) 3 – 4 - 5 évesek, illetve 5 – 6 - 7(8) évesek.

Személyi feltételek:

- ❖ Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- ❖ Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.
- ❖ Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- ❖ A felekezeti illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltség tartalom biztosítása.
- ❖ A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- ❖ A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
--

Tárgyi feltételek:

- ❖ Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- ❖ Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései a gyermek biztonságát szolgáló módon van kialakítva, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének és biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.
- ❖ A gyermek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
- ❖ Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.
- ❖ A gyermekek által használt játékokat, számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra való figyelemmel helyezzük el.

23.1. Csoportszervezés

A helyi demográfiai adottságok alapján szervezhető homogén és heterogén, részben heterogén életkorú csoport is. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert szimbólumokkal jelöljük: Csipkerózska, Katica, Méhecske, Pillangó csoport.

23.2. Napirend, hetirend

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
2. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
3. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
4. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor a nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövétel időpontjának meghatározása fokozatosan, elsődlegesen a korcsoport életkori sajátosságait figyelembe véve kerül kialakításra.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van - az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával -, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük. A jól kidolgozott napirend a maga részben folyamatos, rugalmas változásaival, a tevékenységek közötti harmonikus arányok figyelembevételével lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék. Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, a valódi aktivitáshoz, nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelm szükséges. A megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

foglalkozások tervezésével, szervezésével biztosítjuk a gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését és fejlesztését.

A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus.

23.3. Javasolt napirend

Idő	Tevékenység
<i>Nyitástól - 10³⁰</i>	Gyülekezés, játék
	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, óvónő által kezdeményezett tevékenység. 5-35 perces csoportos foglalkozásokszervezett mozgás heti egy alkalommal, mindennapos mozgás.
10 ³⁰ - 11 ³⁰	Udvari játék, levegőzés.
11 ³⁰ - 12 ³⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12 ³⁰ – 13 ⁰⁰	Előkészület a pihenéshez.
13 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
14 ³⁰ – Zárásig	Párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra június 1-jétől augusztus 31-ig tartalmas, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél adjon lehetőséget a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

23.4. Javasolt nyári napirend

Idő	Tevékenység
Nyitástól – 12 ⁰⁰	Gyülekezés, játék.
	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, folyamatos tízórai, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység, <i>mindennapos mozgás</i>
12 ⁰⁰ - 12 ³⁰	Előkészület az ebédhez.
12 ³⁰ – 13 ⁰⁰	Ebéd
13 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14 ³⁰ – Zárásig	Párhuzamos tevékenységek: mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység.

24. Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat - vallási, nemzeti, etnikai -, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül. Az óvodás gyermekek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

kreativitást igényel.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában. Ennek indokai:

- ❖ A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
- ❖ A mozgásos játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével biztosítjuk a gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését és fejlesztését. A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

25. Az óvoda kapcsolatai

25.1. Az óvoda és a család együttműködése:

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
3. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Elveink:

- ❖ (Egyenrangú nevelőtársi viszonyban – kölcsönös alkalmazkodásban nyilvánul meg.)
- ❖ A családdal való szoros együttműködés – a közös tevékenység alapja a bizalom
- ❖ Az együttműködés formáit az óvoda, illetve a család teremti meg.
- ❖ Az együttműködés során érvényesíteni kell az intervenciós gyakorlatot – a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- ❖ (A szülő találjon támaszt és segítőtársat az óvodában gyermeke fejlesztéséhez.)
- ❖ Folyamatos tájékoztatás és informálás.
- ❖ Az óvoda minden dolgozója előítéletlől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.
- ❖ (A jó kapcsolat megalapozottságát a nyitottság és a problémaérzékenység segíti.)
- ❖ A kapcsolattartás formái és módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.
- ❖ A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

Az együttműködés formái:

Óvodába lépés előtt

- ❖ Ismerkedés az óvodával, szülők részére tájékoztató szülői értekezlet tartása
- ❖ A Pedagógiai Program fő vonalainak közvetítése a szülők felé (helyi sajtóban, honlap).

Kapcsolattartás rendszere az óvodában

RENDSZERESEN	IDŐSZAKONKÉNT
Családlátogatás (szülői egyeztetéssel)	Nyílt nap
Szülői értekezlet	Közös ünneplések
Fogadó óra	Rendezvények
Beszélgetések	Kérdőívek
Faliújság információi	

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Az együttműködés tartalmi formái

Kapcsolattartási lehetőség	Cél	Munkaforma
Óvoda bemutatása	- Az óvoda és a PP megismertetése	- Szülői értekezlet
Beiratkozás	- Ismerkedés az óvodával - Bejelentkezés az óvodai helyigényre	- Egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- A gyermekek életkörülményeinek, családi nevelésének megismerése	- Egyéni beszélgetés
Befogadás	- Ismerkedés az óvodai élettel - A gyermek beilleszkedésének segítése - Anyás beszoktatás lehetőségének felajánlása - Szülő-gyermek kapcsolat megismerése - Bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	- Közös játék, közös tevékenység a szülővel, gyermekkel
Szülői értekezlet	- Az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - Jellemző problémára, kérdés megválaszolására - Egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése, szülői vélemények meghallgatása, a szülők javaslatainak figyelembevétele	- Értekezlet - Csoportos értekezlet (évente 3 alkalommal)
Fogadó óra	- Az egyéni fejlődési ütem nyomon követése	- Egyéni beszélgetés

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Családokkal való közös program	<ul style="list-style-type: none"> - Közös élmények, az óvodai kötődés erősítése - Az óvoda közösségi szellemének ápolása - legalább évente 1 alkalommal változatos tevékenység szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - Közös sporttevékenység, kézműves tevékenységek, játékok
Mikulás várás	<ul style="list-style-type: none"> - Hagyományápolás 	<ul style="list-style-type: none"> - Szervezés - Közös ünneplés
Adventi közös készülődés	<ul style="list-style-type: none"> - A közös készülődéssel érzelmi nevelés erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Ajándékkészítés - Ünnepi előkészületek gyakorlása
Farsang	<ul style="list-style-type: none"> - Vidám hangulatú együttlét közösségformálás - Hagyományápolás 	<ul style="list-style-type: none"> - Táncos multság - Vidám vetélkedés
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> - Meghitt közös együttlét - Családi kapcsolatok mélyítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Közös együttlét
Kirándulás	<ul style="list-style-type: none"> - Egészséges életmódra nevelés - Szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés, közös élménnyel óvodai kötődés erősítése - Környezettudatos magatartás formálása 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirándulások, túrák
Évzáró Nagycsoportosok búcsúzója	<ul style="list-style-type: none"> - Közösség építés - Óvodás élmények felelevenítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Közös ünneplés

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

<p><i>A pedagógiai program megvalósítását segítő alapszolgáltatásaink</i></p> <p>Nevelési időn belül:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Logopédia, fejlesztőpedagógia - Hitoktatás - Aprók tánca - Ügyes – kezek - Zenemanók - Lurkó kuckó 	<p>- Az érési ütemnek megfelelő egyéni képesség fejlesztés segítése</p>	<p>- egyéni foglalkoztatás</p>
---	---	--------------------------------

25.2. Együttműködés az iskolával

Elveink:

- ❖ Zavartalan átmenet biztosítása.
- ❖ Kölcsönös nyitottság és bizalom.
- ❖ A gyerekek pozitív élmények útján ismerkedjenek az iskolával.

Együttműködés tartalma:

- ❖ Egymás munkájának megismerése érdekében a pedagógus látogatása az óvoda csoportjában (lehetőség szerint) illetve az első osztályban.
- ❖ Nagycsoportosok látogatása az első osztályban, napköziben.
- ❖ Az iskola programjának bemutatása iskolai szülői értekezleten.
- ❖ Volt óvodások szereplése óvodai ünnepélyeken.
- ❖ „Suliváró” (együttműködés az iskola programjaival).

25.3. Az óvodába lépés előtti, az óvodai élet során meghatározó szerepet betöltő intézményekkel történő kapcsolattartás:

Elveink:

- ❖ A kapcsolattartás formái és módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.
- ❖ Folyamatos tájékoztatás és informálás.
- ❖ A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a) Nevelési tanácsadó
- b) Pedagógiai Intézet - Szakszolgálat
- c) Rendészeti szervek
- d) Gyermekjóléti szolgálat
- e) Vöröskereszt, alapítványok
- f) Házi orvos
- g) Fogorvos
- h) Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Népegészségügyi Osztály
- i) Védőnők, logopédus, gyógypedagógus
- j) Közművelődési intézmények
- k) Egyházak

26. Ellenőrzés, értékelés

Célja: A mérés ellenőrzés és értékelés, tervezett, tudatos, rendszerszerű és kiszámítható, továbbá biztosítja a fejlesztés folyamatosságát, a tervezés objektivitását, tényekre épülését.

A fejlesztőmunka hatékonyságának ellenőrzése pedagógiai – diagnosztikai eszközökkel

A Komplex Prevenációs óvodai Program deklarált célja a harmonikus személyiségfejlesztés olyan szintű megvalósítása, amely biztosítja a sikeres iskolakezdést és iskolai beilleszkedést. A program kiemelten kezeli a tevékenységekben megvalósuló tanulást, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése, az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magában foglalja egyrészt a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának tudatos nyomon követését.

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

MÉRÉSI NAPTÁR

Idő / Terület	Anamnézis	Bemenet	Fejlettség, Folyamatkövetés	Mérés	Kimeneti szinthez viszonyított fejlettség
Óvodába lépéskor	X				
Az óvodába lépést követő 3. hónapig		X			
Rendszeres időközönként			X	X	
5-7 éves korban					X

❖ **Az anamnézislap** szempontjai alapján – tájékozódhatunk a család szocio – kulturális jellemzőiről, a nevelési légköréről, a leggyakrabban alkalmazott nevelési eljárásokról. Fontos kérdéseket tartalmaz a gyermek korai fejlődésére vonatkozóan, amelyek felderíthetik a terhesség – szülés alatt és csecsemőkorban elszenvedett traumákat. A korai szakasz fejlődési üteméről szerzett információ feltárhatja a jelenlegi problémák gyökerét. Jó eszköze az anyával való kapcsolatfelvételnek is.

Gyermekek mérését folyamatosan végezzük a mérési ütemtervnek megfelelően.

A kics csoportos gyermekek bemeneti mérése novemberig történik.

A mérés segítségével könnyen kiszűrhető a részképességzavar, beszéd fogyatéék, mozgás vagy értelmi elmaradás és a szükséges támogató nevelés idejében elkezdhető.

26.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, egyre eredményesebb
- szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

27. Iskolaelőkészítés az óvodában

A 2025. április 23-ával hatályba lépett 77/2025 (IV.15.) kormányrendelet módosításainak megfelelően az alábbiakban szabályozzuk az iskolába készülő gyermekekkel kapcsolatos teendőket.

A Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde nagycsoportos korú gyermekek számára heti rendszerességgel 45 perces időtartamban a napi tevékenységekbe ágyazva szervez játékos, élményalapú fejlesztő foglalkozást, amely az iskolára való felkészítés célját szolgálja. A tevékenységek egyéni képességekhez igazodva, differenciált módon zajlanak, figyelembe véve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét és tanulási stílusát.

A foglalkozások célja:

- ❖ feladattudat kialakítása
- ❖ figyelem és emlékezet fejlesztése
- ❖ társas kapcsolatok alakítása (felnőttel, gyerekkel)
- ❖ tapasztalati következtetések, összefüggések
- ❖ beszédhanghallás, relációs szókincs fejlesztése
- ❖ logikus gondolkodás, elemi számolás előkészítése
- ❖ anyanyelvi-kommunikációs kompetenciák fejlesztése,
- ❖ finommotorika, grafomotorika megalapozása.

Minden délelőtt összességében 45 percen a nagycsoportosoknak kötelező, a kis- és középső csoportosoknak választható jelleggel biztosítunk feladatokat, így sok mozgással, mesével, játékkal, tapasztalati úton jutnak új ismeretekhez, miközben fejlődik önbizalmuk, szociális készségük, együttműködési képességük is. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó, szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

27.1. Óvoda – Iskola átmenet megsegítése

- ❖ Az iskolai életmódra való felkészítés az óvodai nevelés keretében történő nevelő folyamat, és ez megkönnyíti a gyermek számára az iskolai élethez való alkalmazkodást, segít elérni azt a megfelelő fejlettséget, melynek következtében a gyermek iskolaéretté válik.
- ❖ Óvodánk egyik speciális éve az iskolaelőkészítő év, ahol a gyerekek a harmadik vagy esetleg negyedik óvodai évüket töltik el.
- ❖ A gyerekeket a legjobb tudásunk szerint készítjük fel az iskolára, iskolai életre.
- ❖ Az utolsó évet, játékos keretek között, de a gyerekek kíváncsiságát kihasználva építjük fel.
- ❖ Játszva készülnek fel a gyermekek a „nagy iskolai évekre”.

Az iskolára történő felkészítés három fő területre koncentrálódik a tevékenységek során:

- ❖ **Írás előkészítés:** helyes ceruzafogás, szem- és kéz koordináció fejlesztése játékos gyakorlatokkal, sok-sok tevékenységgel, kézművességgel;
- ❖ **Anyanyelvi nevelés:** beszédértés, beszédhanghallás, érzelmek megértése és kifejezése a mesék, és hozzájuk kapcsolódó feladatok, tevékenységek segítségével a kisgyermekek szókincs- és beszédfejlődését segítjük;
- ❖ **Matematikai képességfejlesztés:** tevékenységközpontú feladatokon keresztül alapozzuk meg a szám- és mennyiségfogalom kialakulását, fejlesztjük a problémalátást, problémamegoldást.

Célunk

- ❖ Önállóság elsajátítása;
- ❖ Segítség a gyermekek számára legmegfelelőbb iskolatípus kiválasztásában;
- ❖ Az iskolakezdéshez hatékony segítségadás a gyermekek részére;
- ❖ A közösség aktív és alkotó tagjává válhatnak;
- ❖ Képesek legyenek önálló véleményt formálni és véleményüket megfelelően közölni;
- ❖ Döntéseket tudjanak és merjenek hozni, következményekért vállalják a felelősséget;
- ❖ Legyenek nyitottak egymásra és a világra;
- ❖ Legyenek elfogadóak környezetükkel szemben;
- ❖ Érzelmi és szociális készségeik is fejlődnek;
- ❖ A gyermekek személyisége holisztikusan fejlődjön.

28. AZ 1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSÁNAK ELJÁRÁSRENDJE

- ❖ Intézményünkben az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek részére a szülő, vagy más törvényes képviselőjének írásba foglalt kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmény iránymutatása alapján a speciális ellátást biztosítja, abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll.
- ❖ A szülő vagy más törvényes képviselő az ellátás iránti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában kérheti.
- ❖ Az intézményeknek az ellátást a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján kell biztosítani. A szülő írásbeli nyilatkozata alapján igényelheti a diétás étrendet vagy amennyiben ez nem megoldható a szülő behozhat az intézménybe ételt melyet elfogyaszthat a gyermek.
- ❖ A speciális eljárásrendről az érintett szülőt, vagy a törvényes képviselőt tájékoztatni kell, valamint a speciális eljárásrendből egy példányt a diabéteszsel érintett gyermek szülőjének át kell adni.
- ❖ Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátását az intézmény igazgatója olyan pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki az Oktatási Hivatal által szervezett a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vesz, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja.

Feladata: a vércukorszint szükség szerinti mérése - szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása - a gyermek étkezésének felügyelése.

Fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek ellátása az óvodában

A 2011. évi. CXCV. törvény (Nkt.) 72§ értelmében: A szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai jogviszonyban álló, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről

a) a beiratkozással egyidejűleg, vagy

b) a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek mindig tartsa magánál.

29. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

A Pedagógiai Program érvényességi ideje

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetéstől lép életbe és visszavonásig érvényes.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- ❖ A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- ❖ A Pedagógiai Program hatékonyság és beválás vizsgálatára az igazgatói megbízás negyedik évében kerül sor.
- ❖ Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén, írásban (az éves beszámolóban) értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok/feladatok megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

A Pedagógiai Program felülvizsgálata és módosítása kötelező:

- jogszabályváltozás esetén;
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás esetén.

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- az igazgató
- a nevelőtestület bármely tagja;
- az intézmény fenntartója

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető:
 - az intézmény fenntartónál;
 - az óvodai irattárban;
 - az igazgatónál;

Tájékoztatás a pedagógiai programról :

- ❖ A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról.
- ❖ Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely, az óvoda irattárában, az óvodaigazgatói irodában, valamint az érintett óvodai csoportokban az óvoda nyitvatartása alatt megtekinthető.
- ❖ A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatójától, az igazgató helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.
- ❖ A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Tartalomjegyzék:

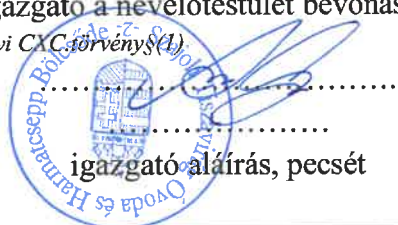
1. BEVEZETŐ	2
2. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	3
Az intézmény jogállása.....	3
3. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	4
4. INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA.....	6
5. A SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	8
5.1. BEVEZETÉS.....	8
5.2. Gyermekkép.....	9
5.3. Óvodakép.....	10
5.4. Pedagógiai Programunk alapelvei és a fejlesztés célja.....	11
5.5. Alapelveink.....	11
5.6. Pedagóguskép	12
5.7. A pedagógiai munkát segítők képe (dajka, pedagógiai asszisztens).....	12
5.8. Óvodánk nevelési célja	13
6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELADATRENDSZERE.....	14
6.1. Általános feladataink	14
6.2. Az egészséges életmód alakítása	14
Az egészséges életmód alakításának területei	16
7.1 Mozgás.....	16
7.2. Levegőzés	17
7.3 Környezetvédelmi tapasztalatok biztosítása	17
7.4 Pihenés.....	17
7.5. Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása	17
7.6. Egészségvédelem, edzés	17
8. AZ ÓVODA EGÉSZSÉGVÉDŐ, FEJLESZTŐ PROGRAMJA.....	20
9. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	21
9.1 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok	24
10. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	25
11. SAJÁTOS NEVELÉSI FELADATAINK.....	28
11.1. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése	28
A megelőzést célzó prevenciók és korrekciók fejlesztés alapja	28
11.2. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése prevenciók fejlesztéssel.....	28
11.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése korrekciók fejlesztéssel.....	28
11.4. Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai.....	29
11.5. A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre	29
11.6. A fejlesztőpedagógus feladatai	29
12. A PREVENCIÓS ÉS KORREKCIÓS FEJLESZTŐPROGRAM TARTALMA ÉS FELADATAI.....	30
13. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE 2011. ÉVI CXC. NKT. 4§ (13) ALAPJÁN:.....	41
13.1. Óvodánk feladata	41
13.2. A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálásának célja.....	43
13.3. A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott gyermek)	44
<i>Látássérült gyermek</i>	45
13.4. Hallássérült gyermekek integrációja.....	46
13.5. A beszéd fogyatékos /súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek/	48
13.6. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált nevelése.....	49
13.7. Diszlexia veszélyeztetettség	50
13.8. Diszgráfia veszélyeztetettség	51
13.9. Diszkalkulia veszélyeztetettség	51

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

13.10. A fejlesztés kiemelt feladatai a részképesség zavar és / vagy fogyatékoságok együttes, halmozott tüneteit mutató gyermekek esetén (kevert specifikus zavar)	52
13.11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	53
14. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	56
AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ELVEK, FELADATOK:	56
15. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG. 58	
15.1 Hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei	59
16. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	60
16.1. Mindennapos mozgás	60
16.2. Mozgásfejlesztés a szabad játékban.....	61
16.3 Mindennapos irányított testmozgás	62
17. A JÁTÉK.....	66
17.1. Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:.....	66
17.2 Szabad játék	67
17.3 Kezdeményezett játék	67
Kultúraátadás	70
18. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	70
18.1. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése	73
18.2. Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek.....	74
19. VERSELÉS, MESÉLÉS.....	75
20. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC.....	78
21. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA.....	83
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	85
22. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	87
23. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE	89
23.1. Csoportszervezés	90
23.2. Napirend, hetirend	90
23.3. Javasolt napirend	92
23.4. Javasolt nyári napirend	93
24. TEVÉKENYSÉGI FORMÁK SZERVEZÉSI JELLEMZŐI.....	93
25. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	94
25.1. Az óvoda és a család együttműködése:.....	94
25.2. Együttműködés az iskolával	98
25.3. Az óvodába lépés előtti, az óvodai élet során meghatározó szerepet betöltő intézményekkel történő kapcsolattartás:	98
26. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS	99
A fejlesztőmunka hatékonyságának ellenőrzése pedagógiai – diagnosztikai eszközökkel.....	99
26.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	100
27. ISKOLAELŐKÉSZÍTÉS AZ ÓVODÁBAN	102
27.1. Óvoda – Iskola átmenet megsegítése.....	103
28. AZ 1-ES TIPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSÁNAK ELJÁRÁSRENDEJE.....	104

**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Intézményi adatok, legitimációs eljárás

<p>Intézmény neve, OM - azonosítója: Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde 5081 Szajol, Szent István király út 70. O.M.:201969</p>	<p>Készítette: Asztalos-Gamauf Szilvia igazgató a nevelőtestület bevonásával 2011. évi CXCV. törvény (1)</p>  <p>igazgató aláírás, pecsét</p>
<p>Legitimációs eljárás</p>	
<p>2062012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118§ (3) a, az óvoda szakmai munkaközössége nevében véleményt nyilvánított: Szakmai munkaközösség vezető</p> <p align="center"><i>Kukui Andrea Erőss</i></p> <p align="center">aláírás</p>	
<p>A Nkt. 26§ (1) bekezdése alapján a Pedagógiai Programot a nevelőtestület elfogadta:</p>	<p>A Nkt. 26.§ (1) bekezdése alapján, a Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde igazgatójaként nyilatkozom, hogy a Pedagógiai Program jelenlegi módosítása fenntartói többletfinanszírozást nem igényel.</p>
<p>A dokumentum jellege: nyilvános</p>	<p>Készült: 3 példányban</p>
<p>Hatályos: 2026.....</p>	
<p>Az Nkt. 26. § (1) szerint a Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde Pedagógiai Programját Szajol Község Önkormányzat</p> <p align="center">Képviselő-testülete/..... (...) számú határozatával jóváhagyta. A fenntartó képviselőjében</p> <p align="center">Ph</p>	
<p>Iktatószám:</p>	

SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS HARMATCSEPP BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA



**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS
HARMATCSEPP BÖLCSŐDE**

5081 Szajol, Szent István király út 70.

Tel.: (56) 446-003 e-mail cím: ovoda@szajol.hu

Alulírottak aláírásunkkal igazoljuk, hogy közreműködtünk a Pedagógiai Program elkészítésében.

Óvodapedagógusok:

Asztalos-Gamauf Szilvia

.....
[Handwritten signature]

Bellákné Pásztor Anita

.....
Bellákné Pásztor Anita

Bódi Anikó

.....
Bódi Anikó

Erdős Annamária

.....
Erdős Annamária

Göblyös Zsuzsanna

.....
Göblyös Zsuzsanna

Szekeresné Török Erika

.....
Szekeresné Török Erika

Szöllősi Józsefné

.....
Szöllősi Józsefné

Tóthné Muhari Andrea

.....
Tóthné Muhari Andrea

Szajol, 2025.10.18



**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS
HARMATCSEPP BÖLCSŐDE**
5081 Szajol, Szent István király út 70.
Tel.: (56) 446-003 e-mail cím: ovoda@szajol.hu

1. számú melléklet

Megismerési záradék

Alulírottak aláírásunkkal elismerjük, hogy a Pedagógiai Programban foglaltakat megismertük, és azt magunkra nézve kötelezőnek tekintjük.

Óvodapedagógusok:

Asztalos-Gamauf Szilvia

Bellákné Pásztor Anita

Bellákné Pásztor Anita

Bódi Anikó

Bódi Anikó

Erdős Annamária

Erdős Annamária

Göblyös Zsuzsanna

Göblyös Zsuzsanna

Szekeresné Török Erika

Szekeresné Török Erika

Szöllősi Józsefné

Szöllősi Józsefné

Tóthné Muhari Andrea

Tóthné Muhari Andrea

Szajol, 2025. 10. 18.



**SZAJOLI TISZAVIRÁG ÓVODA ÉS
HARMATCSEPP BÖLCSŐDE**
5081 Szajol, Szent István király út 70.
Tel.: (56) 446-003 e-mail cím: ovoda@szajol.hu

Jegyzőkönyv

Készült a Szajoli Tiszavirág Óvoda és Harmatcsepp Bölcsőde óvoda intézményében.

Ideje: Nevelés nélküli munkanap 2025.10.18. 8:00 óra

Jelenlévők: Jelenléti ív a jegyzőkönyv melléklete.

Téma: - Az aktuális feladatok és az elkövetkező programok megbeszélése.
- Pedagógiai Program

Asztalos-Gamauf Szilvia tájékoztatta a nevelőtestületet a nap témáiról

- őszi szünet ideje alatti ügyelet: kb.15 fő
- munkaidő beosztás elkészült
- műszakcseréhez van nyomtatvány, adott esetben tölteni kell
- A Pillangó csoport egyik óvodapedagógusa Göblyös Zsuzsanna nyugdíjba megy, 2026.01.26-tól nem dolgozik. Előtte át kellene beszélni, hogy ki tudja átvenni a „Lurkó kuckó”-t. (Bellákné Pásztor Anita vállalta)
Ekkortól 1 fővel kevesebb a létszám, és érinti a BTMN-es gyerekek fejlesztését is. A csoportban Bódi Anikó óvodapedagógus munkáját Simon-Hegedűs Renáta fogja segíteni.
- Márton nap 11.12.
 - csoportonként tartva, ledes mécseszt kérni a szülőktől
 - vonulás a Művelődési Házba (eső esetén elmarad)
- Gyertyagyújtás 12.01; 12.08; 12.19.
- Bozsikra zárt cipőt kérni a szülőktől
- Kiscsoportosoknál el kell kezdeni a folyamatos étkeztetést
- Babakocsit nem lehet az épületbe hozni, a kiírás ki lett téve az ajtókra.
- Az udvart jönnek takarítani az Önkormányzat munkásai.
- Szakmai munkaközösség

Szakmai munkaközösség vezetőjének, Tóthné Muhari Andrea beszámolója

- a műhelymunkák munkatervei elkészültek
- szakmai módszertani munka
- nevelői munka
- tag min. 5 fő
 - Tóthné Muhari Andrea
 - Asztalos-Gamauf Szilvia
 - Szekeresné Török Erika
 - Göblyös Zsuzsanna – helyette Bellákné Pásztor Anita
 - Bódi Anikó
 - Szöllősi Józsefné
- új alapprogram + Pedagógiai Program
- módszerek
- jó gyakorlat
- közös ötletelés

Eszközök:

- projektor
- nyomtató
- konfliktushelyzetek kezelése (gyerekek) módszerek /PPT Bellákné Anita 11.19. 13:00/
- csoportszokás
- szakmai nap (Kengyel)
- jó pedagógia gyakorlatok

Szülői Fórum 2025.11.18.17:00

előadó: Markótné Molnár Borbála

Az iskolára való felkészítés, mikor iskolaérett egy gyermek

Család-óvoda kapcsolatok

-A szülőktől jelzést kérni a részvétellel kapcsolatban-

- projekt pedagógia módszerének alkalmazása
- PP kulcsfolyamatainak áttekintése
- fenntarthatóságra nevelés
- tapasztalatok összegzése, jó gyakorlatok
- jövő nevelési évre való tervezés
- kellene egy szülői fórum „az okos kütyük kisgyermekekre gyakorolt hatásáról”- agyi fejlődés, szemromlás stb...

Étkeztetéssel kapcsolatos észrevételek:

- ételallergiások sokszor azonos ételt kapnak
- kenyér lehetne a főzelékes napokon is, nem mindenki eszi a főzeléket (régén volt)
- joghurthoz kifli
- só, bors
- sokszor van pörkölt
- üres a leves, nincs benne tészta
- sokszor van csokis golyó – reggelizőpohely

Tevékenység látogatások

- 11.19. Bódi Anikó
- 11.20. Bellákné Pásztor Anita
- 11.18. Szöllősi Józsefné
- 11.25. Tóthné Muhari Andrea
- 11.26. Göblyös Zsuzsanna
- 11.27. Szekeresné Török Erika
- 12.09. Erdős Annamária

oviKRÉTA – mérésre marad az oviKRÉTA – DIFER kritikus esetben, vagy igény szerint.

Pedagógiai Program

- Pedagógiai programmal kapcsolatos észrevételt írásban Szöllősi Józsefné tett, észrevétele iktatásra került.
- A Pedagógiai Program közös átnézése, megbeszélése, aktualizálása, javítása.